

24. DECEMBER 2014

„Bude to jeden
deň
– známy len
Hospodinovi –
ani deň
ani noc,
ale vo
večernom čase
bude svetlo.
Hospodin bude
kráľom
nad
celou zemou.“

Zachariáš 14,7.9

Zborový list
Cirkevného zboru ECAV
na Slovensku Kežmarok

Novoročná modlitba

Zlatica Oravcová

Ó, Bože,
Viac lásky ako bolo vlani,
Viac lásky v sebazapieraní,
Viac lásky v skutkoch a či slove
Každému slúžiť pohotove -
Viac lásky čistej bez pretvárký,
Odhodiť zažltnuté hárky
Závisti, sebeckta a kľamu
A lásku chovať odhodlanú
Na obeť svätej poslušnosti -
Viac lásky, menej úbohosti
Prosíme všetci pokorne
V Ježišovom mene:.

Ó, Bože,
Viac viery planúcej a živej,
Nech kvitne všetko spravodlivé,
Viac viery v zaslúbenia Tvoje,
Nech zmiznú svárov nepokoje -
Viac viery v Tvoju božskú lásku,
Odpoved' čakať na otázku
Od Teba vždy v tichej bázni;
Viac viery v našom srdci zažni,
Viac viery v milosť, odpustenie
V Ježišovom mene...

Obsah

Aké sú naše Vianoce?	3
Vtedy na Vianoce... ..	4
Boh prichádza tichúčko a nenápadne	5
Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole	7
Výnimočná noc.....	10
Štedrý deň	10
Pri štedrovečernom stole.....	12
Mária kolíše Boha.....	13
Miesto pre Krista	13
Nekonečne dlhá hodina.....	16
„Vianoce“ u Židov	17
Vinšujem vám Vianoce.....	22
Pamätník Martinovi Rázusovi....	22
Vianočný stromček chudobného chlapca	25
Svieť nám Tvoja láska	25
Vianočné oblátky	26
Povedali o... vďačnosti.....	27
Prosba	28
Slávni evanjelici v KK VIII.....	28
Stretol som Ho.....	36
Správy z kresťanského sveta	40
Pozor, životu nebezpečné!	42
Wilhelm Busch.....	44
Učiteľka	45
Dobrovoľnícky rok v Nemecku ..	46
Pätnásty pokus	48
Štatistika roku 2014	51
Slovom i obrazom.....	54

Aké sú naše Vianoce?

Život človeka zvykneme prirovnávať k ročným obdobiam. S jarou ako-by prišlo na svet malé dieťa, v lete prežíva produktívnu časť svojho života a starobu označujeme ako jeseň žitia. Analogicky zima by znamenala smrť, respektíve posledné veci človeka.

V zimnom ročnom období si však pripomíname narodenie najdôležitejšieho dieťaťa – Pána Ježiša Krista. Symbolicky Jeho narodenie akoby prepájalo dva životy – pozemský a večný. Pre nás kresťanov majú Vianoce úplne iný význam, než pre zvyšok populácie. Neoznačujeme ich ani ako „najkrajšie sviatky roka“, ani ako „šťastné a veselé“, ani ako „biele“. Na ich pomenovanie nepoužívame ani žiadne iné profánne označenie. Samozrejme, v živote sa nevyhneme týmto klíšé a dokonca to ani nemusí byť niečo zlé.

Zaujímavé by bolo usporiadať anketu medzi bežnými ľuďmi s otázkami, čo pre nich Vianoce naozaj znamenajú a ako ich trávia. Ešte lepšie by bolo sledovať ich... Bojím sa, že väčšina reálnych odpovedí či pozorovaní by sa krútila okolo jedla, darčiekov, pozerania televízie, dovolenky či prázdnin, alebo návštev príbuzných a priateľov. Druhá otázka, ako vianočné obdobie ľudia bežne prežívajú, by len reflektovala takéto povrchné vnímanie „najkrajších sviatkov“.

Upratovanie, umývanie okien, predvianočný stres a zhon, nákupy, varenie a pečenie... Nečudo, že aj marketing a reklama pracujú na plné obrátky. Práve pred Vianocami obchod generuje najviac tržieb, v niektorých odvetviach viac než polovicu celoročného obratu. Tie klíšé o pokoji, láske, porozumení, prípadne Ježiškovi a zvieratkách v Betleheme, sa zrazu strácajú v záplave reklám, akcií, kolied a odrhovačiek. Žiaľ, Vianoce sú najviac zneužívaným cirkevným sviatkom.

Myslím, že skutočné posolstvo Vianoc nikomu z čitateľov netreba pripomínať. Pán Ježiš prišiel na svet, aby mu priniesol spasu. Boh z milosti a lásky poslal na svet Svojho Syna. Vďačne Ho prijmime do svojich srdc. Uchovajme si túto správu a pamätajme na ňu nielen v tomto období. Zároveň môžeme svojmu profánnemu okoliu dať najavo, že jeho pseudohodnoty sa nás netýkajú!

Eva Germanová, farárka v Spišskej Belej

Vtedy na Vianoce...

Po svätom Mikulášovi prišli Vianoce, najväčší sviatok detí.

Vianoce vždy predchádzali štyri týždne adventu, netrpezlivého očakávania, snáh o polepšenie a konanie dobrých skutkov. Na adventnom venci svetla pribúdalo a keď konečne tmu rozohnali štyri sviece, narodenie betlehemskeho dieťaťa už bolo pred dvermi.

Slno už zapadlo, decembrový deň sa schýlil. Dym a jemný opar hmly sa zvolna tiahol po zemi. Vôkol sa rozprestierala zasnežená krajina plná spomienok. Majestátne ticho prerušovalo iba krákoranie vrán. Odlietali spolu s nenávratnosťou týchto chvíľ kamsi ďaleko. Sneh vŕzgol, oziabalo. Po bielom poli utekal vyplašený zajac.

Pomaly sa zotmel. V diaľke blikotali teplé svetielka. Jedno sa zapalovalo od druhého, horizont už svietil láskou ľudských srdiec.

Občas zabrechali psy, mráz prituhol. V čistote chladného ovzdušia sa zatrblietala prvá hviezda – o chvíľu ich bola celá obloha. Isto sú medzi nimi aj nemí svedkovia oných betlehenských udalostí spred dvetisíc rokov. Možno ich svetlo, vtedy vyslané, sa práve teraz zaligotalo v kryštáloch bieleho snehu. Lebo z nekonečnosti priestoru v Svätvečer hýbe ľudskými srdcami akési tajomné žiarenie. Pri naša pokoj ľuďom dobrej vôle.

Vyšiel mesiac, hviezdy zbledli. Čerstvý vietor umýval spokojnú

krajinu. Priniesol so sebou tmavé, nízko letiace oblaky. Osvetlenie zasnežených polí sa striedalo s tajomným prítmím, iba myšlienky zostávali stále jasné...

Vo vzduchu bolo cítiť čerstvý sneh. Mesiac a hviezdy zmizli. V holých korunách topoľov svišťal vietor. Ticho večera však nerušil. Niekde ďaleko zapískal vlak. Každý sa dnes ponáhľal domov. Meluzína stíchla, nad krajinou už zasa viselo veľkolepé ticho. Čas plynul... Najprv pomaly, potom husto začalo snežiť. V tme bolo počuť šušťanie vločiek padajúcich na odpočívajúcu zem. Ich nežný dotyk bolo cítiť na teplých veciach zadumaných očí.

Začala tichá Svätá noc. Svetlá vianočných stromkov šírili svetom lásku, radosť, šťastie. V diaľke zazneli zvony. Ich hlas priniesol na svojich krídlach kyticu zasnežených spomienok...

Vrzgot topánok cestou do kostola, mrazom umytý vzduch a vôňa kadidla s vôňou jedličiek dokreslili tú jedinečnú atmosféru, na ktorú sa tak vždy celý rok teším. Narodil sa Kristus Pán, veselme sa!

Nedajme si vziať svoju betlehenskú hviezdu. V hľadaní pravej cesty nech sú nám vzorom traja králi, ktorí pochopili znamenie časov, vytrvalo šli za ním a uverili, že bezbranné dieťa v jasliach je ich Kráľ!

Vianoce sú šancou k novému začiatku. Nech nie sú iba bohatým sto-

lom, drahými darmi a trblietaním pozlátok. Nech radosť a vďaka z toho, že k nám prišiel Pán, ktorý má každého rovnako rád, natrvalo ostane v našich srdciach. Dobíme akumulátory jeho dobrotou a láskou, aby sme mali čo rozdávať. Budme

ľudia radostní, nedajme sa znechutiť, každý deň začínajme znova, dlho si pamätajme len pekné. Prosme s Františkom z Assisi: „Urob nás tvorcami Tvojho pokoja.“

Úryvok z knihy J. Mikloška:
Prísne tajné (Ako sme boli malí)

Boh prichádza tichúčko a nenápadne

Advent nie je žiadny náhly div či zázrak. To len Boh s nami jedná jemne a celkom ľudsky, vedie nás krok za krokom a čaká na nás.

Dni adventu sa podobajú tichému klopaniu na naše vnútro, vyzývajú nás, aby sme sa odvážili hľadať tajomnú Božiu prítomnosť, ktorá jediná môže človeka skutočne naplniť a oslobodiť.

ADVENT je obdobie, keď sa pripravujeme na oslavu Ježišovho príchodu na tento svet – do ľudskej spoločnosti, do ľudských vzťahov, do ľudských radosí aj starostí. Súčasný životný štýl – zhon a náhlenie vytvoril akúsi trvalú nespokojnosť: čím viac máme, tým viac by sme chceli mať. A kvôli tomu človek ani nevie, kam chce dôjsť, nemá presný a definitívny cieľ. Avšak advent nám ukazuje, že naša cesta životom cieľ má. Všetky ľudské bytosti sú totiž povolané, aby sa stali Božími deťmi, aby žili naplnený život v spoločenstve s Bohom. Aby sme to však pochopili a aj prežili, musíme sa naučiť Bohu načúvať.

POSOLSTVO adventu by sa dalo jednoducho zhrnúť do niekoľkých stručných slov: BOH, KTORÝ NÁS MILUJE, prišiel, prichádza a znova príde.

PRIŠIEL – Kristus prišiel na svet pred dvetisíc rokmi. Žil náš život a zvestoval, že človek môže získať aj žiť naplnený život. Svojou smrťou na kríži a zmŕtvychvstaním nám otvoril cestu do Božej prítomnosti.

PRICHÁDZA – Kristus prichádza do našich životov. A my sa musíme naučiť stretávať sa s ním, lebo prichádza medzi nás aj dnes, aj v tomto storočí, aj v týchto chvíľach. Dotýka sa našich srdc a my môžeme od neho čerpať inšpiráciu a silu do svojho života.

PRÍDE – Spasiteľ a záchranca ľudí – Ježiš Kristus – sa na konci časov definitívne zjaví „k spásu tým, ktorí ho očakávajú“. Očakávanie budúcnosti tak nemusí byť pre človeka zdrojom strachu a úzkosti, pretože „naša budúcnosť je v Božích rukách“!

Adventnú prípravu na Vianoce môže sprevádzať množstvo aktivít. Nesmie sme však zabúdať, že v nich samých nie je ukrytá podstata prípravy. Na stretnutie s Kristom sa totiž nedá pripraviť inak, iba v Duchu Svätom. Len Duch Svätý je správnym zdrojom nášho jednania, usudzovania aj rozhodovania. Nie každá odvaha a chuť niečo robiť je od Boha, nie každé úsilie je dobré. Dobré je len to, ktoré odpovedá na Božiu výzvu. Prosme teda Boha o zmysluplný smer nášho života a otvorme svoje srdce vedeniu Ducha Svätého!

ČAS – niektorí z nás však môžu povedať: „Keby som mal viac času, viac by som sa venoval Bohu...“ Ale je problém naozaj len v nedostatku času? Ježiš nás predsa nepozýva k životu mimo realitu! Prichádza priamo k nám! Hovorí k nám v Písme. Hovorí k nášmu vnútru prostredníctvom Ducha Svätého, dáva sa nám poznať v mnohých životných okolnostiach. Potrebujeme teda viac času alebo skôr viac pozornosti? Viac voľna alebo viac dôvery k Nemu? Nerobme si plány, ako prežijeme advent! Dajme šancu Božiemu slovu. Teraz. A zajtra zase. Povzbudí nás to, oživí a poteší druhých.

BDEJME – Ježišovo „*Bdejte!*“ je burcujúcou výzvou, ktorá nás prebúdzajú z určitej letargie, do ktorej nás často stiahne monotónny stereotyp všedného života. Ježiš nás vyvádza z unudenosti a vyzýva, aby sme boli bdeli a pozorní na Božie prichádzanie v ľuďoch či udalostiach.

PONÁHLAJME SA – Náhlenie je pre mnohých z nás už životným štýlom, často vynúteným okolnosťami. Rušnosť dní je teraz ešte výraznejšia vďaka blížiacim sa vianočným sviatkom. Advent nás však nevyzýva k hocikakému náhleniu, ale ponáhľaniu sa v ústrety Božiemu Synovi. Práve On je totiž ten, kto môže vnieť svoj hlboký pokoj do nášho horúckovitého a často aj zmäteného náhlenia sa.

KAJAJME SA – V adventnom čase zaznievajú silné výzvy na pokánie a obrátenie. Pokánie podľa Božieho slova znamená obrátiť sa k Bohu. Zdroj života totiž nie je v nás samých. Zdroj naplneného života je len v Bohu! A tento zdroj sa nám v Ježišovi Kristovi priblížil na dosah.

Ó, Hospodine, daj mi poznať svoje cesty, vyuč ma svojim chodníkom. Vo svojej pravde veď a vyučuj ma, lebo Ty si Boh mojej spásy, na Teba denne-denne očakávam (Žalm 25,4-5).

Každý deň sa ocitáme na križovatkách, rozhodujeme sa, čo povedať, urobiť ... Existujú dôležité, aj menej dôležité rozhodnutia. Vo všetkých sa však môžeme pýtať Boha, ktorá cesta je tá správna:

VER, že Boh môže a chce vstúpiť do každej oblasti tvojho života. Pozývaj Ho do všetkého, čo prežívaš. Len v spojení s Ním dokážeš premeniť svoje srdce a realitu, v ktorej sa nachádzaš!

NÁJDI SI ČAS na komunikáciu s Bohom v modlitbe a stíšení.

NAČÚVAJ Božiemu hlasu čítaním Božieho slova – Biblie.

ZMIER SA s Bohom, s druhými aj sám so sebou.

VNÍMAJ pozornejšie okamihy, v ktorých môžeš láskou dokázať svoju vieru.

A tak si teraz znova pripomeňme, ako Boh pred dvetisíc rokmi fyzicky vstúpil do nášho sveta prostredníctvom Ježiša Krista – spomeňme si na Jeho narodenie, život, ale aj smrť a zmŕtvychvstanie. Budme Mu vďační za Jeho lásku k človeku, ktorou nás zachránil a daroval nám večný život. Táto Jeho ponuka je stále aktuálna. Boh opäť prichádza k nám – dnes, tu a teraz. Nikto nie je zo spoločenstva s Ním vylúčený, naopak, každý je pozvaný. Advent nás vyzýva obrátiť svoj zrak k Bohu.

Tak veľmi túžim, aby si prežil svoj advent. Tak veľmi túžim znova sa zrodiť v tvojom meste, v tvojej ulici, tvojom dome, ale hlavne v tvojom srdci. Veď ti idem v ústrety už od večnosti!

A hľadám len teba ... JA, TVOJ BOH!

Prevzaté z letákov BTM

Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole

- vedené sú hlavou rodiny pred štedrovečernou večerou

V mene Boha: Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen

Milá rodina! Láska, radosť a šťastie sú veľmi nákazlivé. Je nádherné vidieť ľudí, keď sú šťastní a je nádherné ich urobiť šťastnými. Vianoce, do ktorých sme vstúpili, sú vhodnou príležitosťou, keď môžeme niekomu urobiť radosť, prejaviť lásku alebo sa niečím navzájom obdarovať, čím tomu druhému chceme povedať, že nám na ňom záleží a máme ho radi. Počas

Vianoc sa navzájom obdarujeme rôznymi darmi, z ktorých sa tešíme. No Vianoce sú predovšetkým o tom úžasnom dare, ktorý Boh položil do betlehemských jaslí. Práve tento dar má silu nakaziť nás tým najväčším šťastím.

Boh v dare, ktorý položil do betlehemských jaslí, nám hriešnym ľuďom prejavuje najväčšiu lásku, akú si len vieme predstaviť. Tá láska sa skrýva za menom Ježiš, ktorá neváhala ísť za nás na drevo golgotského kríža, aby

sme mohli v živote prežívať lásku, radosť a šťastie z toho, že sme zachránení od smrti večnej a moci diabolskej. Vďaka tejto láske sa stretávame i dnes večer ako rodina pri tomto štedrovečernom stole, kde chceme nášmu nebeskému Otcovi poďakovať za taký nádherný dar, ktorý položil i pre nás do betlehenských jaslí.

Preto sa pozrime spolu s pastiermi do toho Betlehema, do jaslí, kde leží Boží dar lásky:

¹⁰Ale anjel im povedal: *Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu,* ¹¹lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. ¹²A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, le-

žať v jaslích. ¹³A hneď s anjelom sa zjavilo množstvo rytierstva nebeského, ktorí chválili Boha a volali: ¹⁴Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle! ¹⁵Keď anjeli odišli od nich do neba, povedali si pastieri: *Poďme až do Betlehema a pozrime sa, čo sa to stalo, čo nám oznámil Pán.* ¹⁶Poponáhľali sa teda a našli Máriu a Jozefa i nemluvniatko uložené v jaslích. ¹⁷Keď to videli, vyrozprávali, čo im bolo povedané o dieťatku. ¹⁸A všetci, ktorí to počuli, divili sa tomu, čo im pastieri hovorili. ¹⁹Ale Mária zachovala si toto všetko a premýšľala o tom v srdci. ²⁰Potom sa pastieri vrátili, oslavujúc a chváliac Boha za všetko, čo počuli a videli, ako im bolo povedané. (Lukáš 2,10-20)

52 1751 (Adeste fideles)

Ó kres-ťa-nia, poď-me, ra-dosť-ne ple-saj-me a po-stoj-me pri jas-liach v Bet-le-he-me.

Die-ťať-ko, aj-hľa, nám sa na-ro-di-lo: ó, po-zdrav-me Ho vrúc-ne, ó, po-zdrav-me Ho vrúc-ne, veď po-koj, ra-dosť, spá-su nám pri-nies-lo.

Daniel Hevier, jeden z popredných slovenských básnikov, prozaikov, textárov a scenáristov, tento vianočný dar lásky vyjadril slovami básne:

Aký kráľ, iba kráľíček,
a mnohým sa to nezdá,
no pozri mu do zreničiek,
svieti v nich malá hviezda.

Keď sa na neho pozreli,
z tvári im zmizli vrásky,
a zbadali to dospelí,
že je to kráľ – no lásky!

Taký kráľ nemá armády,
žoldnierov, ani stráže,
nenávisť láskou nahradí,
všetkých mať rád nám káže.

Dospelým to však dôjde až
neskoršie ako deťom.
To pre vás prišiel tento čas,
radosť, čo vládne svetom.

Uprostred všetkých darčiekov,
ktorými izba praská,
Boh podelil sa s človekom
o darček menom láska.

Ďakujme Bohu, že sa nad nami zmiľoval a že prichádza k nám so záchranou, ktorá sa volá láska a leží v betlehenských jasiach. Iba táto láska môže zachrániť nás, našu rodinu, celý svet. Boh zo svojej lásky nevytlúčil nikoho. On chce, aby sme všetci prežívali v živote opravdivé šťastie. Vianoce – to nie je iba omamná láska, akýsi opiát, po ktorom nás čaká chladné vytriezvenie. Táto láska nás chce podnietiť k tomu, aby sme šli do Betlehema, do Božej blízkosti a v tejto blízkosti zostali a prežívali ju každého dňa. Poďme a nájdime lásku, ktorá

chce i náš život naplniť láskou, radosťou a pravým šťastím. Amen.

Pomodlime sa!

Ďakujeme Ti, drahý náš Bože, že vo svojej láske k nám si položil do betlehenských jaslí Lásku, ktorá neváhala obetovať svoj život za nás, aby sme nezahynuli, ale mohli žiť šťastným a požehnaným životom Božích detí na tejto zemi a raz aj vo večnosti. Ďakujeme Ti, že táto Láska ľudí spája, vedie ich k pokániu a víťazstvu, blúdiacim ukazuje smer a hladajúcim zmysel života. Ďakujeme Ti, že my sami sme mohli poznať túto lásku a prosíme Ťa, daj, aby Ježiš Kristus naplnil náš život svojou láskou a bol jeho Pánom a Kráľom. Iba tak budeme môcť prežívať Vianoce v celom svojom živote a nachádzať v betlehenskom dieťati tú pravú radosť, pokoj, šťastie a záchranu, ktorú nám prináša ako svoj dar lásky. Vypočuj nás, keď spoločne k Tebe voláme:

Otče náš, ktorý si v nebesiach!

Posväť sa meno Tvoje! Príď kráľovstvo Tvoje! Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi! Chlieb náš každodenný daj nám dnes! A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim! I neuvoď nás do pokušenia! Ale zbav nás zlého! Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky. Amen.

Sláva Bohu: Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bola na počiatku, i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Milosť Pána Ježiša Krista, láska Božia a účasť Ducha Svätého nech zostáva so všetkými nami odtiaľ až na veky vekov! Amen.

(Členovia rodiny si navzájom zaželajú požehnané vianočné sviatky)

Roman Porubän

Výnimočná noc

A hneď s anjelom sa zjavilo množstvo rytierstva nebeského, ktorí chválili Boha a volali: Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!

LUKÁŠ 2, 13 – 14

Jedno slovo opisuje noc, keď prišiel – obyčajná.

Obloha bola obyčajná. Ojedinelý závan vetra rozhybal lístie na stromoch a ochladil vzduch. Hviezdy boli ako diamanty blyštiace sa na čiernom zamate.

Ovce boli obyčajné. Niektoré tučné. Iné vyzíabnuté na kosť. Zvieratá ako iné. Nič výnimočné. Žiadne exponáty z výstavy.

A pastieri. Obyčajní sedliaci. Pravdepodobne mali na sebe všetko oblečenie, čo vlastnili. Páchli po ovciach a rovnako zanedbane vyzerali.

Obyčajná noc s obyčajnými ovcami a s obyčajnými pastiermi.

A keby nie Boha, čo tak rád dáva prívlastok „extra“ na priečelie obyčajného, noc by zostala nepovšimnutou. Ovce by boli zabudnuté a pastieri by ju prespali.

Ale Boh tancuje uprostred bežného. A tú noc to bol valčík.

Na čiernej oblohe vybuchla žiara. Stromy, čo boli tieňmi, sa ponorili do svetla. Tiché ovce zabečali od zvedavosti. V jednej chvíli pastier hlboko spal a v ďalšej si pretieral oči a zíval do tváre mimozemšťana.

Už to nebola obyčajná noc.

Oznámenie si vypočuli najprv pastieri. Keby sa anjel vybral k teológom, najprv by sa obrátili na svoje biblické komentáre. Keby išiel k elite, tá by sa poobzerala dookola, či sa niekto nepozera.

Tak išiel k pastierom. Mužom natoľko nevzdelaným, že nedokázali Bohu povedať, že ovečkám anjeli nespievajú a Mesiáša nenájdete zabaleného v handrách a spiaceho vo válove.

*Max Lucado; 3:16 Súradnice nádeje
Vybrala A.Uhrinová*

Štedrý deň

Na obdobie okolo Štedrého dňa sa viazalo veľa zvykov a mnohé z nich súviseli už s adventom. K príprave na Vianoce patrilo predvianočné upratovanie. V domácnosti, ale aj v celom gazdovstve muselo byť všetko čisté, interiéry do-

mu sa vybielili vápnom, hlinené podlahy sa nanovo vymazali, drevené dlážky sa vydrhli lúhom, umyli sa obloky. Bolo treba oprat šatstvo, pričom takéto pranie znamenalo poriadnu drinu. Pralo sa totiž ručne v korytách. Pri veľkom praní a vy-

váraní postelejnej bielizne to bola robota aj na dva-tri dni. Opraná bielizeň sa musela pláchať v potoku, a to veru v zime vôbec nebolo príjemné – naše prastaré mamy by o tom vedeli rozprávať... Potom sa bielizeň sušila, žehlila a ukladala na svoje miesto. Gazdiné dbali, aby cez vianočné sviatky neviseli šaty na klincoch, lebo ich majiteľ mohol do roka zomrieť. Posledné dni pred Vianocami sa každý poponáhľal vrátiť susedovi požičané náradie. Cez sviatky platil zákaz akejkoľvek práce, predovšetkým sa nesmelo priať, šiť, tkať, ani rúbať drevo, ba aj dobytok sa opatrili na viac dní vopred, čiže robilo sa okolo neho len to najnevyhnutnejšie – dostal požíven a vodu. A ešte na čosi sa dbalo v tom čase – aby každý člen rodiny mohol zasadiť k štedrovečernému stolu spolu s ostatnými. Preto drotári, plátenníci aj šafraníci sa vždy na Vianoce vracali domov k svojim.

Štedrý deň 24. decembra, zavŕšený Štedrým večerom, má na Slovensku niekoľko mien, nazýva sa aj Kračún, Vilija či Dohviezdny večer. Vždy bol plný obyčají a obradov, ktoré mali rodine zabezpečiť zdravie, prosperitu a šťastie do budúceho roka. Platila tu mágia začiatku: ako sa čo urobilo na Štedrý deň, tak bolo počas celého roka. Ženy nemali chodiť po susedoch ani z domu nikomu nič požičiavať. Gazdinky vstávali hneď po polnoci a začali piecť chlieb, aby bol do rána hotový. Ráno kúskami cesta oblepili ovocné

stromy, aby bola v nasledujúcom roku dobrá úroda.

Zavčas ráno gazdovia nanosili vody na celé sviatky. Do studne dali štipku soli, aby v nej bola po celý rok zdravá voda. Vydajachtivé dievky mali zatriasť plot – odkiaľ zabrechal pes, z tej strany mal prísť ženích.

V mnohých obciach obecný pastier chodil pred večerou z domu do domu vinšovať, aby mali gazdovia v budúcom roku veľa sena a dobrú úrodu na poliach. Pomocník, ktorý s ním pásaval, držal zväzok prútov a gazdiná si z neho zopár vytiahla, ktorými vyšibala svoje deti aj pastiera. Deti, aby boli cez rok šikovné, pastiera, aby pri pasení nezaspal.

Pred večerou sa porobili posledné úpravy – gazda doniesol do izby večer slamy ako spomienku na to, že na slame sa narodil Boží syn a gazdiná prestrela na stôl doma tkaný nový obrus s červenými nitkami. Pod obrus sa dávalo obilie, strukoviny, drobné mince, do slameničky na stôl pečivo v podobe zvierat – toľko kusov, koľko mali v hospodárstve kravičiek. To všetko preto, aby mali v novom roku všetkého hojnosť, aby

sa vydarila úroda, aby dobytok nepostihli choroby a aby sa domácnosti držali aj korunky... Nohy stola sa zopli reťazou, ktorá symbolizovala pevnosť a svornosť rodiny. Na prestretom stole boli jablká, cibuľa, cesnak, oblátky a chlieb, sviečka, Bib-

lia, fľaša pálenky a hriate. Ku stolu si všetci zasadli v čo najnovších šatách.

Úryvok z knihy autorky Kataríny Nádaskej: Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch (Vydavateľstvo Libri Fortuna, Bratislava, 2012) vybrala Oľga Kormanová

Pri štedrovečernom stole

Štedrá večera sa začala modlitbou a čítaním z evanjelia o narodení Božieho Syna. Potom urobil otec deťom medom krížiky na čelo, aby boli celý rok milé a dobré. Dospelí si pripili a všetci zjedli oblátku s medom a cesnakom.

Platilo, že od štedrovečerného stola vstával nanajvýš jeden človek, zvyčajne gazdina, ktorá obsluhovala všetkých členov rodiny. Často sa to odvodňovalo tak, že sa potom o rok opäť všetci živí a zdraví budú môcť zísť pri štedrovečernom stole. V niektorých oblastiach bolo všetko rozložené na stole a od večere nevstával naozaj nik. Tanier sa pripravil aj pre mŕtvych predkov.

V minulosti sa jedlo z jednej misy drevenými lyžicami. Na stole nemal byť nôž, preto sa z chleba odlamovalo. Nemala sa užívať ani vidlička. Štedrá večera pozostávala z viacerých chodov. Magické účinky sa pripisovali nielen jednotlivým jedlám, ale aj počtu chodov. Spravidla sa ich podávalo sedem až deväť. Medzi pradávné štedrovečerné jedlá patrili opekance (pupáky, bobáľky), lámance (polámané lokše s posýpkou), hrachová kaša, šošovica, hríbová polievka, kapustnica, ovocie, orechy a koláče. Omrvinky z večere sa starostlivo pozbierali, pridávali sa do osiva a používali sa na okiadanie chorých. Skôr ako rodina privítala prvých koledníkov, zakončila večeru modlitbou. Len potom sa mohlo vstať od stola.

Ako vidieť, naši predkovia aj na veľké sviatky jedávali zvyčajne len to, čo sa urodilo doma. Jedlá to boli jednoduché, skromné, a predsa sa Vianoce pokladali za najkrajšie, najštedrejšie sviatky. Aj vďaka tomu, že v rodinách sa precíťovala hlboká duchovná hodnota Vianoc ako sviatkov narodenia Vykupiteľa. Navyše radosť, ktorá na Vianoce zavládla, prežívala rodina spolu.

Úryvok z knihy autorky Kataríny Nádaskej: Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch (Vydavateľstvo Libri Fortuna, Bratislava, 2012) vybrala Oľga Kormanová

Mária kolíše Boha

I porodila svojho prvorodeného syna, obvinula Ho plienkami a uložila v jaslach, lebo v nocľahárni pre nich nebolo miesto.

LUKÁŠ 2, 7

Boh vstúpil do sveta ako dieťa.

A predsa keby mal niekto to ráno možnosť nakuknúť do maštale na okraji Betlehema, bol by svedkom veľmi zvláštnej scény.

Maštal smrdí ako všetky maštale. Zem je tvrdá, sena len trošku.

Pod povalou visia pavučiny a po dlážke cupotajú myši.

Ošumelejšie miesto pre pôrod neexistuje.

Pri mladej matke sedí ustatý otec. Odpadáva od únavy. Nepamätá sa, kedy si naposledy vydýchol. A teraz, keď to vzrušenie trochu ustalo, teraz, keď je o Máriu a dieťaťko aspoň trochu postarané, oprie sa o stenu maštale a cíti, ako mu oťažievajú viečka.

Mária je naopak úplne čerstvá. Neverili by ste, ako mlado vyzerá.

Hlava jej spočinula na jemnej koži Jozefovho sedla. Úžas zatienil bolesť. Pozerá do tváre dieťatka. Jej syna. Jej Pána. Jej Kráľa. V tomto bode histórie je tínedžerské dievča v páchnucej maštali bytosťou, ktorá najlepšie rozumie Bohu a tomu, čo robí. Nedokáže od neho odtrhnúť svoj zrak. Mária vie, že v rukách drží Boha. Pamätá si na slová anjela: „*Jeho kráľovstvu nebude konca*“ (Lk 1,33).

Vôbec nevyzerá ako kráľ. Tvár fľakatá a červená. Jeho zdravie a spokojnosť je absolútne závislá od Márie.

Majestát uprostred svetskosti. Dotýka sa tváre Boha – dieťatka.

Aká dlhá bola tvoja cesta!

*Max Lucado; 3:16 Súradnice nádeje
Vybrala A. Uhrinová*

Miesto pre Krista

V Betleheme, v Bazilike narodenia je dodnes zachovaná jaskyňa, kde sa narodil Ježiš Kristus. Na bielom mramore pod oltárom je umiestnená strieborná hviezda, symbolizujúca miesto Ježišovho narodenia. Na tejto hviezde je vytepaný latinský nápis: Hic de Virgini Maria Jesus Christus natus est. V preklade to znamená: Tu sa z Panny Márie narodil Ježiš Kristus. Obrovskú a pritom honosnú baziliku zdobia rady mohutných korintských stĺpov z červeného pieskovca a fragmenty starovekej mozaikovej dlažby.

Cirkev si od pradávna chcela toto miesto uctiť, a tak doň investovala veľa peňazí, zlata a striebra. Dnes keď človek prichádza na tieto miesta, tak vníma, ako sa z nich vytratila autenticita. V čom? Ježiš sa predsa nenaro-

dil uprostred pozemskej nádhery, ale v najväčšej chudobe a skromnosti. Tak to spievame aj v piesni: *Čas radosti, veselosti*, kde autor piesne poukazuje na chudobu betlehemskej maštale. I Lukášovo evanjelium je toho krásnym svedectvom (Lk 2,1-13).

Keď prišli Jozef a Mária z galilejského mesta Nazaret do judského mesta Betlehem, nemali kde hlavu skloniť. Žiadna nádhera a ani luxus ich

nečakal. Pre Máriu to bola náročná cesta. Veď prekonať pešo 170km vo vysokom štádiu tehotenstva bolo veľmi namáhavé. Stručná Lukášova poznámka „**nemali miesta**“ nám vypovedá o celej tej situácii, ktorú prežívali Jozef s Máriou. Nakoniec sa uchýlili do malej jaskyne, ktorá slúžila ako maštale. Poznámka „**nemali miesta**“ ďalej odкрýva nízke chovanie sa obyvateľov Betlehema, ktorým chýbal základný ľudský cit pre pomoc. V tomto prípade pre ženu vo vysokom štádiu tehotenstva. Títo ľudia zatvárali pred Jozefom a Máriou, ktorá čochvíľa mala porodiť dieťa nielen dvere svojich príbytkov, ale predovšetkým dvere svojich sŕdc.

Lukášova poznámka „**nemali miesta**“ zároveň symbolizuje jednu pozoruhodnú negatívnu skutočnosť, že to najcennejšie, čo nám Pán Boh daroval, sa stretáva vo svete ľudí s odmietnutím a vzdorom. Nielen v Ježišovej dobe môžeme vnímať to, ako Ho ľudia odmietali a nakoniec pribili na drevo kríža. Len sa dobre začítajme do prorockých textov Starej zmluvy alebo si všimajme pozemský život Ježiša Krista a život prvotnej cirkvi Kristovej. Žiaden honor, žiadna sláva, žiaden lesk a prepych, ale bieda a sústavné prenasledovanie.

Keď Ježiš začal verejne pôsobiť, nič sa v tomto smere nezmenilo. Obklopaný mnohými zástupmi musel povedať: „**Za všetko ďakujte, lebo taká je Božia vôľa pri vás v Kristovi Ježišovi**“ (Lk 9,58). Neraz s ľútosťou musel vyznať: „**Tento ľud ctí ma perami, ale jeho srdce je ďaleko odo mňa**“ (Mr 15,28). Keď prišiel do mesta Nazaret, kde vyrastal, chceli ho zhodiť zo skaly. Duchovní vodcovia národa vymýšľali o Ňom zlomyseľnosti a poukazova-

li na Nehu, že je žráč a pijan vína, priateľ colníkov a hriešnikov. Nakoniec ho viedli ulicami Jeruzalema ako zločinca, čomu dnes hovoríme križová cesta. Na hlavu mu dali trňovú korunu a na plece ťažký kríž, aby ho za hradbami mesta ukrižovali. Všetky štyri evanjeliá poukazujú na to, že od Betlehema po Golgotu nebolo pre Nehu miesta v srdciach vlastného ľudu. Ježišov učeník Ján to vyjadril slovami: „**Do svojho vlastného prišiel, a Jeho vlastní Ho neprijali. Ale tým, čo Ho prijali, dal moc stať sa deťmi Božími, tým, čo veria v Jeho meno**“ (J 1,11.12). Kde sa v nás ľuďoch berie taká tvrdosť?

Vďaka Bohu, že nám evanjelium hovorí nielen o ľuďoch chladných a kamenných srdc, ale aj o ľuďoch s mäsitými srdcami, ktorí prijali pravdu pre svoj život a otvorili si srdce pre Krista a Jeho spásu. K tým patrili najprv Jeho rodičia Jozef a Mária, ktorí žasli nad svojím vyvolením a plesali nad tým, čo s nimi prostredníctvom Ježiša konal Boh. Vianočné evanjelium nám spomína celý rad vianočných postáv – akými boli jednoduchí pastieri, ktorých srdcia, keď sa stretli s Ježišom pri jaslíčkách, zahoreli čistou vierou a stali sa pravými svedkami Ježišovho narodenia v Betleheme. Ďalej to boli zámožní pohanskí mudrci, ktorí priniesli Ježišovi k jaslíčkám vzácne dary a s darmi Mu odovzdali i svoje životy. Staručký Simeon a prorokyňa Anna z Jeruzalema zaplesali nad tým, že vo svojej starobe videli spasenie. A potom neskôr mnoho ďalších, ako boli Ježišovi učeníci, diakon Štefan či apoštol Pavel. Tí všetci nasledovali Krista a našli Mu miesto vo svojom živote.

Ako je to s nami? Má Ježiš Kristus miesto v našom živote? Vianoce nám kladú práve túto naliehavú otázku. Aký priestor Mu dávame vo svojom osobnom i verejnom živote? Aký priestor má v našich rodinách, v našich domoch, v cirkevnom zbore, ale i v našej cirkvi? Keď Ježiš prišiel do tohto sveta, keď nastali prvé Vianoce, tak v Betleheme si pred Ním zatvárali dvere a držali kľučky. V Jeruzaleme kráľ Herodes vzplanul nenávisťou a dokonca dal v Betleheme vyvraždiť všetky deti do dvoch rokov. Nehrozí podobné nebezpečenstvo i nám? Nebude história hodnotiť aj náš život, našu spoločnosť Lukášovou poznámkou: „**nemali miesta**“? Neraz sme v strachu, čo sa to deje v spoločnosti, ako k nám prenikajú rôzne nebezpečné vplyvy, rôzne náboženstvá. Po internete sa posielajú prezentácie zaplavenej Európy moslimskou kultúrou a náboženstvom. Prečo? Odpoveď je na to jasná: „**Nemali miesta.**“ Nemáme, či nechceme mať miesto pre Krista, a tak sa rútime do záhuby.

Ak nemáme miesto pre Ježiša Krista, pre hodnoty Jeho evanjelia, nečudujme sa, čo všetko vládne svetom, v čom sa zmieta súčasná Európa a z čoho všetkého má strach. Zahĺbenosť do svojich vlastných problémov, vytváranie si nepriateľov, mamona so svojou hypnotickou schopnosťou, závisť, ktorá nám ničí ľudské charaktery, demoralizuje a rozdeľuje na tých, ktorí rých-

lo zbohatli a na tých, čo zostali chudobnými. Ustavičné frflanie ako sa máme zle, to všetko je odrazom Lukášovho konštatovania: „**nemali miesto**“.

No však priestor, kde je atmosféra príliš otrávená a dusná, môže zachrániť iba Ježiš Kristus, ktorému dáme priestor vo svojom živote. Posolstvo Vianoc nás pozýva k tomu, aby sme dali priestor Ježišovi Kristovi. Posolstvo Vianoc nás pozýva k tomu, aby sme otvorili svoje srdcia pre Jeho lásku. Albert Einstein povedal veľmi pozoruhodné slová: „*Je len jedno miesto na zemi, kde niet žiadnej tmy, a to je Ježiš Kristus*“. A tak otvorme svoje srdce, aby Kristus mohol doň vojsť a v ňom prebývať. Dovoľme, aby sa v nás narodil a aby nikto nemusel jedného dňa o našom živote skonštatovať: „**nemali miesto**“.

Roman Porubän

Nekonečne dlhá hodina...

Nápis mal byť pôvodne oveľa dlhší: Jedna hodina v nedeľu, ktorú strávime v kostole na službách Božích, trvá pre nás veľmi dlho a za ten čas môžeme urobiť všetko iné.

Pravda, toto je myslené ironicky. Jedného luterána som sa pýtala, prečo nechodí do kostola, veď je zo starej evanjelickej rodiny. Odpovedť: musí variť nedeľný obed. Reku – pre koľkých? Vraj len pre seba. (A to musí variť celé predpoludnie?)

Druhý odpovedal, že už dávno v kostole nebol a keby teraz prišiel, ľudia by ho ohovorili. (Skôr by sa tešili.)

Tretí povedal, že v kostole mu je stále zima. (Naši predkovia v zime chodili pešo aj kilometre do kostola.)

Štvrtému sa nepáči farár, lebo má dlhé kázne (keby mal krátke, zase to by bolo zle), piatemu sa nepáči, že ryčí organ (čo vôbec nie je pravda), šiestemu, že tam chodia pokrytci, ktorí hneď po východe kostola všet-

kých ohovárajú (to poznáme), siedmy v drevenom kostole dobre nevidí, je tam prítmie (a načo sú okuliare?), ôsmy sa chce konečne vyspať (tá hodina mu pomôže?), deviaty nechce prísť o program v televízii (o tých programoch v TV by sa dalo hovoriť!) a desiaty nevydrží s prepáčením hodinu bez cikanania... (pritom záchod je blízko v lýceu).

Ja viem, všetci sme niekají. Všetci sme obyčajní hriešnici, ktorí si napríklad neuvedomujú ani vážnosť Večere Pánovej (mnohým stačí ísť raz za rok – aj to skôr z povinnosti než z presvedčenia), k oltáru sa ženú občas ako stádo (prepáčte za výraz, ale to som videla pri 1. adventnej nedeľi) a pri prijímaní darov Večere Pánovej mnohým nenapadne, že sa nezmierili so susedom, kolegom... a odpustenie svojich hriechov považujú za samozrejmosť. Omyl – čo hovorí jedna zo svedeckých otázok? „Sľubujete, že... bližným svojim, ktorí vás urazili, ich previne-

nia odpustíte?“ Mnohí veľkodušne sľubujú a o chvíľu na to zabudnú. A čo ešte v opačnom prípade, ak oni sa previnili voči svojim blíznym? To akoby sa jednoducho nerátalo. Žiadny farár tieto myšlienky samozrejme prečítať nemôže, ale NIEKTO TAM HORE určite dobre vie, kto čo zatajil a čím sa previnil.

A teraz k tým bohoslužbám. Hodinu týždenne by sme mali venovať Pánu Bohu. Iba 1 hodinu zo 168 hodín týždenne! Aj to nám je veľa, aby sme si spolu zaspievali štyri pesničky, vypočuli Božie slovo i kázeň s hlbokými myšlienkami, ktoré nás nútia premýšľať o našej duševnej i duchovnej chudobe (ak sa nám chce vôbec nad tým rozmýšľať).

Pokiaľ sa nemýlim, za evanjelikov sa v Kežmarku hlási okolo 670 osôb. Do kostola chodí vyše stovky – na sviatky ako je Reformácia, Turíce, Cyril a Metod atď. chodí len zo-

pár desiatok ľudí. Zato na Štedrý večer nechce nikto prísť o „vianočný folklór“, v prvý sviatok je už menej ľudí a v druhý – na Štefana sa vraciame do starých koľají. Na spasenie to zrejme stačí...

Pýtam sa: skutočne niekoho tá jedna nedeľná hodina „zabije“, ak sa rozhodne ísť do kostola na služby Božie?

Pán Boh má pre nás vždy čas. A my pre Neho? Na to si musí odpovedať každý sám.

A každý sám si za to všetko raz TAM HORE aj zodpovie.

Nora Baráthová

„Vianoce“ u Židov

Vianoce sú oslavou narodenia Pána Ježiša Krista, ktorého príchod bol predpovedaný ústami starozmluvných prorokov Izaiáša, Micheáša, Zachariáša a iných. Tieto kresťanské sviatky boli zavedené v 4. storočí namiesto pohanskej slávnosti zimného slnovratu. Kristovým narodením sa Boh stal človekom, ktorý prichádza do tohto sveta, aby prežil temnotu ľudského života a priniesol mu svetlo. Tak znelo aj starozmluvné proroctvo: „**Lud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiarí svetlo**“ (Iz 9,1). Keď toto proroctvo došlo naplnenia, tak po čase z radosti nad Božou láskou, ktorá sa zjavila v betlehemskej dieťaťi, začala kresťanská cirkev každoročne oslavovať Vianoce.

Veriaci kresťania si často kladú otázku: *Ako tieto dni prežívajú nekresťania? Alebo: Prečo vianočné sviatky slávia ľudia bez viery v Trojjediného Boha?*

Kvôli čomu tieto sviatky slávia ateisti? Nie je to v rozpore s ich presvedčením? Mnohé nekresťanské krajiny majú počas týchto sviatkov voľné dni a vnímajú ich ako sviatky pokoja a mieru. Jednou z takýchto krajín je aj Izrael, a preto je na mieste otázka: Ako je to s Vianocami u Židov?

Vianočné sviatky nám hovoria o tom, že „**svetlo prišlo na svet**“ (J 3,19) „**To svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila**“ (J 1,5). Kto je tým svetlom? Ježiš Kristus, ktorý o sebe povedal: „**Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života**“ (J 8,12). To znamená, že kresťanské Vianoce sú o príchode svetla do tohto sveta.

Chanuka – je jedným z najvýznamnejších židovských sviatkov, ktorý neraz býva označený za židovské Vianoce, aj keď to nie je pravda, pretože s Vianocami nemá nič spoločného. Tento sviatok je tiež pomenovaný ako sviatok svetiel. Nie je však obrazom príchodu Ježiša Krista na tento svet ako svetla. Ortodoxní Židia Kristov príchod nepovažovali a ani nepovažujú za príchod Mesiáša, ktorého predpovedali starozmluvní proroci. Preto je židovský národ dodnes v očakávaní príchodu zaslúbeného Mesiáša.

Chanuka sa tohto roku začala 17. decembra a potrvá osem dní. To znamená, že ôsmym dňom je kresťanský Štedrý večer – tzv. predvečer narodenia sa Ježiša Krista. Chanuka ako Sviatok svetiel alebo Sviatok opätovného zasvätenia jeruzalemského chrámu patrí medzi najradostnejšie židovské sviatky. Viaže sa na historické udalosti spojené s víťazným bojom Makabejcov nad sýrsko-gréckym kráľom Antiochom-Epifanom IV. v roku 167 pred narodením Krista.

Panovanie Antiocha bola poznačené despotizmom a vyhrotenou náboženskou neznášanlivosťou. Zakázal obrady židovskej viery, zneuctil Jeruzalemský chrám a dopustil sa mnohých násilností. Prvým dôsledkom tejto hrôzovlády bolo vyludňovanie dedín a miest, ktorých obyvatelia utekali do hôr. Útekom si zachraňovali životy i náboženskú slobodu. Po dlhšom čase došlo k zúfalému povstaniu židovského obyvateľstva proti mnohonásobnej presile žoldnierov kráľa Antiocha. Vznik povstania je spojený s dedinou Modin, ktorá bola sídlom Matatiáša z rodu Hasmoneovcov. Bezprostredný popud k vzniku povstania dalo vyčíňanie veliteľa žoldnierov Appelesa v Modine. Vodcom povstania sa stal Matatiáš a jeho piati synovia: Jochanan Gadi, Šimon Tarsi, Júda Makabi, Eleasar Chavran a Jonatan Chopus. Pod menom tretieho syna Júdu Makabi vošlo toto povstanie do dejín ako makabejské povstanie.

Najprv sa povstalci zdržiavali v horách a podnikali menšie akcie, neskôr sa víťazne vysporiadali aj s početnejšími žoldnierskymi oddielmi vyslanými na potlačenie povstania. V dlhých bojoch zahynula väčšina hasmoneovskej rodiny, ale koniec vojny priniesol oslobodenie krajiny spod cudzej nadvlády.

Do boja sa vrhali s vojnovým pokrikom: „***V ich hrdlách bude velebenie Boha a v ich rukách dvojsečný meč, aby vykonávali pomstu na pohanoch a potrestali národy, ich kráľov poviažali reťazami a ich šľachticov železnými putami; aby vykonal na nich súd, ako bolo napísané. Pre všetkých zbožných je to na slávu. Haleluja***“ (Ž 149,6-9)!

Kľúčový význam malo oslobodenie Jeruzalema a jeruzalemského chrámu, ktorý predstavoval náboženské centrum židovstva. Po vstupe do chrámu sa objavil pred zrakmi židovských vojakov obraz spustošenia a zneuctenia všetkého, čo im bolo sväté. Nezostali však stáť zo založenými rukami, ani neoslavovali svoje víťazstvo, ale poradili sa so znalcami zákona a podľa rady začali chrám, ktorý zasvätili pohanskému bohu Diovi, očisťovať a pripravovať k pôvodnej službe. Po očistení chrámu zapálili svietnik s večným svetlom, avšak pri dolievaní oleja do svietnika zistili, že k dispozícii je len jedna malá nádoba opatrená pečatou veľkňaza obsahujúca posvätný olej. Najkratší čas potrebný na vyrobenie nového oleja bol osem dní a malá nádoba obsahovala olej len na jeden deň. Tradícia hovorí, že sa stal zázrak, že to malé množstvo oleja postačilo na celých osem dní, pokiaľ nevyrobili čistý olej. Tak sa stanovilo, že tieto dni budú sviatočné, počas ktorých sa bude odriekavať halel (Žalmy 116-118) a budú sa predčítavať ďakovné modlitby za zázrak, ktorý uskutočnil Boh. Židia v tomto sviatku neoslavujú výhru Makabejcov, ale oslavujú predovšetkým zázrak svetla. Pôvod tohto sviatku nie je biblický, ale historický.

Na pamiatku znovuzasvätenia chrámu sa zapáľuje v židovských domácnostiach 25. kisleva a počas ďalších ôsmich dní vždy o jednu sviečku viacej. Na chanukové sviečky sa dnes používa chanukový svietnik, ktorý má deväť ramien. Osem ramien je určených pre chanukové sviečky a posledné deviate rameno slúži na tzv. šames sviečku – sluhu, ktorá sa zapáľuje ako prvá a od nej sa pripaľujú ostatné. Zapáľovanie svietnika sprevádza požehnanie a hymnus.

Požehnanie:

„*Buď pochválený, Hospodine, Bože náš, Kráľ sveta, pretože Ty si nás posvätil a prikázal nám zapáľovať chanukové svetlo.*“

Buď pochválený, Hospodine, Bože náš, Kráľ sveta, pretože Ty si pre našich predkov v oných dňoch toho času vykonal zázrak.

Buď pochválený, Hospodine, Bože náš, Kráľ sveta, pretože Ty si nám dal život a vytrvalosť a dal si sa nám dožiť tohto dňa.“

Pri chanukových sviečkach sa nemá pracovať, ani ženy nemajú robiť domáce práce, kým sviečky nedohoria.

Chanuka je sviatok, ktorý si Židia nesmierne vážia a bazírujú na dodržiavaní tradícií. Táto tradícia sa odvíja od zapalovania sviečok počas ôsmich dní. Každý chlapec a každé dievča by mali zapáliť svoj vlastný chanukový svietnik. Tento svietnik sa potom postaví na miesto, kde ho dobre vidieť. Sviečky na svietniku by mali horieť minimálne pol hodiny.

Aby tieto sviatky rodina strávila veselo, hrajú doma hru tzv. drejdl. Víťazi dostávajú peniaze a rovnako tak i deti dostávajú od svojich príbuzných určité vreckové tzv. chanukové peniaze. Jedna anekdota v tejto súvislosti hovorí, že radzinský rabín Geršon Chanoch si musel dať na Chanuku vytrhnúť zub. Po zákroku zubný lekár odmietol zobrať peniaze od svojho rabína. Povedal mu: *„Považujte to za svoje chanukové peniaze, ktoré by som vám aj tak musel dať.“* Rabín Geršon Chanoch sa s tým uspokojil, ale dodal: *„Beda vám, keď budete o tom rozprávať členom mojej náboženskej obce. Som si istý, že je veľa takých, čo by radšej svojmu rabínovi vytrhli zub, ako mu dali chanukové peniaze.“*

V týchto dňoch sa jedia hlavne jedlá vyprážané na oleji, ktoré tak pripomínajú zázrak s olejom v chráme. To znamená že zo zemiakov pripravujú zemiakové placky, ktoré pečú na oleji, alebo šišky. Okrem toho pripravujú rôzne syrové či mliečne pokrmy. Počas chanuky sú hrané rôzne hry. Pre deti je to príležitosť na karnevalové sprievody a inú zábavu.

Sviatok Chanuky poukazuje i na to, že helenizmus je nepriateľom židovského národa. Antiochus chcel židovstvo raz a navždy zničiť. A tak sa začal proces morálneho útlaku a židovského utrpenia, ktorého cieľom bolo, aby

Židia zabudli na Tóru a hrešili proti prikázaniam. Opatrenia tohto typu boli nasmerované proti ľudskej duši. Úlohou Makabejcov bolo chrániť duchovné korene Izraela, ktoré spočívali v Tóre. Ona sama stelesňovala Božieho ducha. Hoci boli telom slabí, duchom boli silní. Sviatok Chanuky ako sviatok svetiel je aj symbolom Tóry, ktorá je pre Židov svetlom. O tom krásne hovorí

kniha prísloví: „**Lebo prikázanie je sviecou, naučenie svetlom**“ (Pr 6,23). A tak Chanuka pripomína neustály boj človeka o svoju ľudskú a nábožen-skú slobodu.

Z amerických médií v tomto období môžeme počuť pranie: „*Merry Christmas and Happy Chanukah*“. Globalizmus, náboženský synkretizmus a komercializmus priniesol taký fenomén, ako sú „chanukové stromčeky“ – vianočné stromčeky s modrou stuhou a šesťcípou Dávidovou hviezdou. Čo človek všetko nevymyslí, len aby získal peniaze, aby frčal biznis. No i napriek tomu, že niekto chce silou mocou spraviť z Chanukových sviatkov židovské Vianoce, nikdy to nebudú a ani nemôžu byť židovské Vianoce. To, že v kresťanských Vianociach a židovskej Chanuke existujú určité spoločné znaky, to z nich nerobí židovské Vianoce. Charakter oboch sviatkov je odliš-ný. Miesta slávania Chanuky a Vianoc sú odlišné. Chanuka sa predsa odo-hrала v Jeruzaleme, kým narodenie Ježiša Krista sa stalo v Betleheme. Kresťania slávajú sviatok narodenia Ježiša Krista v chrámoch, pokým Chanuka sa slávi doma v rodinách. Obidva sviatky sprevádza krásna tradícia obdarová-vania sa darčekom, ale ani to nie je dôvod, prečo by Chanuka mala byť Via-nocami.

Vianoce sú pre kresťanov sviatkami jediného svetla. Ježiš sám o Sebe po-vedal: „**Ja som svetlo sveta**“. Pozornosť veriacich je počas vianočných sviatkov upriamená práve na toto živé Svetlo. Všetky vianočné zvyky, ktoré sa utvorili v priebehu kresťanských dejín, majú za úlohu pomôcť upriamiť po-zornosť na Toho, ktorý leží v betlehenských jasiach a prináša do temnoty tohto sveta pravé svetlo. Hoci svetlo Chanuky a svetlo Vianoc majú odlišný charakter, spoločnou vlastnosťou svetla je premáhanie tmy. Jestvujú rozlič-né spôsoby, ako premôcť zlo a temnotu vo svete. Ako kresťania premáhajme temnotu Kristovým svetlom a Židia svetlom Chanuky, svetlom Božieho du-cha, aby sme naplnili poslanie, ku ktorému nás povolal Boh a za ktoré nesie-me zodpovednosť.

Roman Porubän
zborový farár v Kežmarku, senior Tatranského seniorátu ECAV

Použitá literatúra:

- Devries Simon Philip.: Židovské obrady a symboly, 1. vydání, Praha 2009, Vyšehrad
Franek Jaroslav.: Judaizmus, 4. vydanie, Bratislava 2009, vydavateľstvo Marenčin PT
Kyselícová Zuzana.: Život je najlepšia kúpa, 1. vydanie, Bratislava 2002, vydavateľstvo
September
Nosek Bedřich, Damohorská Pavla.: Židovské tradice a zvyky, 1. vydání, Praha 2010, Ka-rolinum
Schubert Kurt.: Židovské náboženství v proměnách věků, 2. vydání, Praha 1999, Vyše-hrad
Stern Marc.: Svátky v životě Židů, 1. vydání, Praha 1999, Vyšehrad

Vinšujem vám Vianoce...

Starý otec sa Maroška spýtal:

„Ale teraz budú Vianoce. Vinšovať vieš?“

„Neviem.“

„Tak sa musíš naučiť. To stojí za to,“ vysvetľuje mu. „Kde zavinšuješ, dávaj ti grajciar i groš, možno i šesták. A na koláče si musíš vziať poriadnu šatku.“

„Ja unesiem,“ chlapí sa Maroš.

„To viem! Len či si i zaslúžiš? Pod,“ vezme si ho medzi kolená k stolu. „Naučím ťa pekný vinš. Hovor za mnou. Vinšujem vám Vianoce...“

... Vinšujem vám Vianoce...

... aby ste mali štyri ovce...

... aby ste mali štyri ovce...

... a tie štyri ovce štyri barany...

... a tie štyri ovce štyri barany...

... to je krdeľ neslýchaný!...

... to je krdeľ neslýchaný!...

S takým krátkym vinšom je Maroš raz-dva hotový. Starý otec má radosť. Nakrája slaniny. Vezme i fľašku hriatej z almárie a častuje svojho žiaka, ako myslí – najlepšie.

„Na zajedz si, aby si bol silný! Na, vypi si. Aby si sa nebál nikoho!...“

Vinšujú smelo, hlasno a naraz, ani čoby uťal. Darmo ich po večeroch mamka neučila tak, ako to otec Stračkovie nadiktoval. Takto zastanú u dvier u Krdanov, kde sa im Anka pochváli stromčekom i peknou bábkou... u Haruľov, u Kľuchajdov a od Vyšného konca po Nižný. Ľudia idú do kostola, keď sa oni dvaja terigajú so šatkami nabitými koláčmi, hrkajúc vo vrecákoch dvojgrošníkmi i šestákmi...

Zobrané spisy Martina Rázusa

Maroško (Matica slovenská,

Martin 1940)

Pamätník Martinovi Rázusovi

Vážený brat zborový farár-senior, milí členovia historického luteránskeho cirkevného zboru v Kežmarku.

Pred rokom a jedným mesiacom (24. októbra 2013) Spolok Martina Rázusa za krásneho počasia a za účasti stoviek účastníkov zo všetkých kútov Slovenska odhaľoval pomník Martina Rázusa na Rázusovom nábřeží v Bratislave.

Dominantou pomníka je vysoký žulový pilier, pozostávajúci z trinástich platiní v podobe knihy, z ktorých jedenásť reprezentuje jedno miesto pôsobenia M. Rázusa počas jeho života, označená je aj názvom tohto miesta. Na každej strane piliera sú osadené sklenené hranoly, do ktorých je laserom vygravírované:

- portrét Martina Rázusa s textom: *Martin Rázus, 1888 – 1937, spisovateľ – kňaz – politik* a podpisom
- jeho citát *Za pasy šiel som s Bohom svojím, so svetom – so sebou*
- chronológia jeho životabehu
- Citát z Argumentov: *Cez rodinu je cesta k národu, cez národ k celému ľudstvu, ktoré nájde svoj mier a blahobyť, keď ho nájdú tie zložky, z kto-*

rých pozostáva. A jednou takouto zložkou celého ľudstva je i tvoj slovenský národ!

Vo večerných hodinách je pomník osvetlený.

Spolok
Martina
Rázusa

POMNÍK MARTINA RÁZUSA

ĎAKOVNÝ LIST

SPOLOK MARTINA RÁZUSA SRDEČNE ĎAKUJE

CIRKEVNÉMU ZBORU ECAV KEŽMAROK

ZA PODPORU PRI VÝSTAVBE POMNÍKA MARTINA RÁZUSA
VO VÝŠKE 500 EUR.

BRATISLAVA, 24. OKTÓBER 2014

Martin's Forest
ZA SPOLOK MARTINA RÁZUSA
Jan Jur

Takmer päť rokov trvala príprava tejto vzácnjej udalosti. Začalo sa to hľadaním vhodného pozemku, potom verejnou súťažou na výtvarno-architektonické stvárnenie pomníka, pokračovalo najzložitejšou aktivitou – získavaním povolení na stavbu pomníka na 5 metrov širokom trávnatom pozemku pri dunajskej promenáde. Prečo to zdôrazňujem? Pod týmto pozemkom vedie celá infraštruktúra, ktorá zásobuje centrum hlavného mesta plynom, vodou, elektrinou, elektronickými kontaktmi a každá zo zodpovedných organizácií mala svoju predstavu o tom, ako ďaleko musia byť základy pomníka od ich „rúry“ či kábla. V jednej nám povedali: „Dobre, ale základy musia byť tri metre od našej siete“, tým sme sa dostali presne nad inú. A už boli problémy s ďalšou organizáciou. Navyše si autori cyklotrasy zmysleli, že trasa povedie rovno „cez“ plochu nášho pomníka. A tak sme pomník postrkávali hore a dolu (pravda, len na papieri). A čas bežal a zozbierané peniaze sa mňali na honoráre odborníkom a energetickým spoločnostiam. A potom sa to stalo! Iste to poznáte z vlastného života. Zrazu každá moja návšteva vo všetkých inštitúciách začala postupne mať pozitívne výsledky. Prvou takouto udalosťou bola návšteva u práve designovanej viceprimátorky Bratislavy Petry Nagyovej Džerengovej a toto útle žieňa, a pravdaže aj ďalší ochotní vo vedení mesta, mestskej časti Staré-Mesto a ďalších úradov nám prerážali múry byrokracie a často aj úmyselnej neochoty. Vďaka Bohu, až do víťazného konca!

A aby som nezabudol! Rovnako dôležitou činnosťou ako zháňanie povolení bolo zbieranie finančných prostriedkov. Na konto verejnej zbierky prispievali súkromné osoby aj podnikatelia, samosprávy, dokonca aj politici. Ako som spomenul vyššie, každá žulová doska-kniha (v cene 1000 eur) predstavuje jedno miesto Rázusovho pôsobenia – od Vrby až po Banskú Bystricu. Oslovili sme teda všetky mestské a obecné úrady a cirkevné zbory z tých 11 pôsobísk, aby prispeli na výrobu tej „ich“ knihy. Odniekaľ sa ozvali a prispeli len samosprávy, ba výnimočne sa stalo, že obidve oslovené organizácie nadelili milodar, v jednom prípade sme márne búchali na dvere fary aj radnice, ale vo väčšine prípadov nesklamali luteráni. Dokonca aj mimo oficiálneho farského úradu, pod hlavičkou „luteráni z...“! V Kežmarku sme našli pochopenie v cirkevnom zbore a popri oficiálnom Ďakovnom liste za podporu, ktorý sme expedovali do roka a do dňa po odhalení pomníka, prijmite, prosím, milí kežmarskí evanjelici srdečné poďakovanie za vzácny dar. S láskou sme tesali do žuly meno Vášho mesta na pomníku! Srdečne Vás pozývam na jeho návštevu pri pobyte v Bratislave.

Prajem Vám požehnané vianočné dni!

Ján Juráš, Spolok Martina Rázusa, www.razus.sk
Pribeh slávnosti odhalenia pomníka si môžete pozrieť na:
<https://www.youtube.com/watch?v=4YfX13vwYdk>

Vianočný stromček chudobného chlapca

O vianočnom stromku sa mu mnoho sníva. Čože však, keď on nie je pán! Mať Kramlíkovie mu i kúpia za šesťák dvanásť sviečok, už ako na ten stromček. Ale kde vziať jedličku? V háji neslobodno vyťať a hora je ďaleko, kdesi za Váhom v doline. Ako by ta šiel, keď je všetko zaviate snehom?

Trochu ho to i trápi, najmä pre tie pekné farbisté sviečočky. On si však poradí. Keď von chumelí a dívajú sa oknom, mrazom pomaľovaným, i s Ankou Krdankou, všimne si pekného rozmarínu, rozrasteného ako ker. I teraz tam bol na poličke okna, ale ho nezbadal. Nebol mu treba.

„Ja budem mať stromček,“ pochváli sa mu Anka. „Ja budem mať stromček!“

„I ja budem mať!“ zašomre Maroš.
„A kde ho máš? Ja som svoj už videla v našej drevárni na chlieviku. A tvoj je kde?“ vyvalí naňho očká zvedavo.

„No môj je tiež už tu, uvidíš!“

A na Štedrý večer, keď už starý otec odzvoní na veľkom, vidia mamka i otec, i Anka Krdanka, čo zaskočí pozrieť zo zvedavosti, ako Maroško zapaluje sviečočky na rozrastenom rozmaríne, červené i zelené i belasé – svietia, svietia, blkotajú. Rodičom príde Maroška i ľúto, ale nepovedia slova. Chudobnému chlapcovi stačí miesto jedličky i rozmarín!

*Zobrané spisy Martina Rázusa
Maroško (Matica slovenská,
Martin 1940)*

Sviet' nám Tvoja láska

Božena Tesárová

*Sviet' nám Tvoja láska, sviet'
do našich trápení a bied.*

*Jedno či tmí sa v našich srdciach
či svieti jasný deň.*

*Tak v každom žitia okamihu
zbor anjelov nech nám v dušiach znie
na slávu Tebe, Hospodine,
pre pokoj ľuďom dobrej vôle.*

Stromček a svetielka.

Aj v detských očkách ohníčky veselé.

Len ktosi chýba pri stole.

Kde asi blízka duša večeria?

*A kto nám kedy preplatí tie straty,
straty...*

*Odpusť mi, Nevinný,
akže pýtam priveľa...*

*Pozemské dary, veci pominuteľné -
a iné, duchovné?*

*Ni hrdza, ni zlodej prístupu nemá
k darom nebeským.*

*Tie skvosty prináša Dieťaťko bez viny,
Boží Syn.*

Vianočné oblátky

V minulosti, asi od druhej polovice 19. storočia, piekli vianočné oblátky učitelia – rectori. Žiaci ich potom roznášali po domoch. Odmena za pečenie oblátok bola súčasťou príjmu rektora.

Prišlo Lucie. Chlapci priniesli železá a vyčistili ich. Keď nimi tam štrkali, žiactvo bolo ako vymenené. Všeobecný šumot, šepot a pohyb nastal v školských laviciach. Ba ani sám pán učiteľ nemohol udržať chladnú krv. Nechal školu školou, vbehol do kuchyne. Železá sa už hriali nad ohňom. Nesmierne zhon po celom dome. Jano Predaj naháňal huf chlapcov, ktorých mu učiteľ pridelil za pomáhačov spomedzi žiactva. V bitkách nenaháňal Napoleon tak svojich ordononcov ako Jano Predaj týchto pomocníkov. Ale oni sa ver preto nehnevali... Prípravy konečne postúpili tak ďaleko, že prvá oblátka zišla zo železa. Obzrel ju najprv Predaj, potom učiteľ a konečne chlapci, akoby bol desiaty div sveta. Nakoniec nezostalo z nej nič.

„Treba bude múky prisypať. Oblátka je tenká, a tu radi hrubšiu.“

A chlapec, ktorého Jano postavil k ohromnému hrncu s rozrobeným cestom a dal mu do ruky habarku, musel znova roztrepávať prisýpanú múku.

Pán učiteľ, keď už i tak mrkalo, rozpustil školu. Deti idúc pitvorom a čujúc praskot ohňa na školskom ohnisku a štrkot želez, zaradovali sa znova.

„Oblátky pečú sa – hody sú už v kuchyni!“ hovorili si medzi sebou.

Učiteľ vstúpil do kuchyne, ktorá hemžila sa ľuďmi. Jano Predaj stál pri ohnisku s varechou v ruke. Striehol oheň, železá, chlapcov – všetko! Železá boli dve. Jedno hladké, vlastne kedysi bolo doň čosi vyryté, ale behom času zárezy stali sa na nepoznanie plytkými. Druhé, ešte nové, rytina na ňom zachovaná. Oblátka z neho niesla dva výjavy z Písma svätého: Adam a Evu v raji a Božie narodenie. Dookola nápis s menom cirkvi a rokom jej založenia.

Oblátky zo želez šli rovno pod nožnice učiteľovi, ktorý sedel pri kuchynskom stole. Robota šla pri najväčšej tichosti. Chlapci sa neopovážili šantovať. Iba Janov hlas bolo počuť, ako volal: „Ondráš, už – ukáž! Ešte nie: tento roh prihrej. Mišo, obracaj rezko: raz, dva – raz, dva, lebo ju pripáliš a železo zhumpľuješ. No, Ondráš, už je,“ a tak sňal oblátku z Ondrášovho železa...

Tak šla práca veľmi od ruky. Oblátky sa darili. Učiteľ toho mnoho popočúval, ako ťažko je piecť oblátky. Dnešný zdarný začiatok ho prekvapil veľmi príjemne.

„Oj, vodové tie idú; čo by nešli!“ odpovedal Jano. „Vodová sa tak ľahko nepripáli. Ale cukrové – keď človek neutrafi proporciu – oblátka za oblátkou ide navnivoč.“

„A koľko ich potrebujeme?“ pýtal sa učiteľ.

„Vodových do dvadsať – sto a cukrových okolo tisíc!“

„Nebude to málo?“

„Málo nie. Okolo stodvadsať domov po pätnásť vodových a okolo päť cukrových. Ale cukrové sa veľmi krušia, preto ich toľko vyjde. Tá keď vychladne, aby sa jej netýkal. Hneď sa láme a puká! Ej, to sú mľandrávé, a tých bude treba moc, pošlú i do mesta i do Zeman Lehoty.“

„A komu do mesta?“

„Nuž po známosti: tam je pán fyzikus, pán inšpektor, pán kontrolór a pán... – nuž hodne pánov je tam. Všetko sú naučení na naše oblátky a upriamení na ne. Naše bývajú najlepšie... to už nebožký pán tak vedeli piecť, ej, tí vedeli! Keď ju sňal z tohto železa, ani čo by ju ulial – a tak sa červenala.“

Martin Kukučín: Dielo M. Kukučina (Bratislava 1958)

POVEDALI O... VĎAČNOSTI

**ŠŤASTIE NEPRICHÁDZA PO ZÍSKANÍ TOHO,
ČO CHCEME, ALE PO OCENENÍ A VÁŽENÍ SI TOHO,
ČO UŽ MÁME. *FREDERICK KEONIG***

**NAJKRAJŠIA VĎAKA ZA BOŽIE DARY
SPOČÍVA V TOM, ŽE ICH PODÁVAME ĎALEJ.
*KARDINÁL FAULHABEL***

**AK NIE SME NAJPRV VĎAČNÍ ZA TO, ŽE ŽIJEME,
NEVIEME ANI KTO SME A ČO ZNAMENÁ ŽIŤ.
*THOMAS MERTON***

**NAOZAJ SA PATRÍ, ABY SA ČLOVEK NAUČIL
BYŤ VĎAČNÝ. MUSÍ SA ZBAVIŤ NEVŠÍMAVOSTI
A NEMYSLEŤ SI, ŽE MÁ NÁROK NA VŠETKO.
V SKUTOČNOSTI NEMÁ NÁROK NA NIČ, VŠETKO JE
TOTIŽ DAR OD BOHA. *ROMANO GUARDINI***

**AK CHCEŠ MAŤ DOBRÝ DEŇ, TAK KEĎ SA ZOBUDÍŠ,
BUĎ ZAŇ VĎAČNÝ. *ROMAN PORUBĀN***

**ZA VŠETKO ĎAKUJTE, LEBO TAKÁ JE BOŽIA VÔĽA PRI
VÁS V KRISTOVI JEŽIŠOVI. *1. TESALONICKÝM 5,18***

Prošba

Marta Zemiarová

*O mier v srdciach prosíme Ťa, Pane,
keď nastal pre nás nový rok,
Dobrota, láska nech v nás planie,
riadi, ved' nám každý krok.*
*O mier v rodinách prosíme Ťa, Pane,
by kúzlom lásky všetci spojení
úctou nesmiernou spojili si dlane
a Tebou, Tebou boli vídení.*
*O mier na zemi prosíme Ťa, Pane,
pokojom lásky naplní celý svet.
Daj poznať seba, Pravdu čistú,
by všade skvitol mieru kvet.*
*O mier v novom roku prosíme Ťa, Pane,
čuj, vyslyš naše prosby, vzdychy.
Nech mieru vánok každý deň nám vane,
donáša pokoj Boží, tichý.*

Slávni evanjelici v Kežmarku VIII.

JOHANNIDES Václav (? Kamenná Lehota na Morave – 1701 Toruň v Poľsku) pôsobil v Kežmarku ako pedagóg. Jeho rodičia odišli z Moravy do Uhorska po r. 1620 pred náboženským prenasledovaním. Johannides študoval doma i v Nemecu. Po štúdiách sa usadil v Kežmarku, kde učil v r. 1654 (1656?) – 1674 a od r. 1659 bol do konca svojho pôsobenia aj rektorom školy.

Písal latinské a nemecké verše. R. 1660 spolu s ďalšími učiteľmi a žiakmi školy vydal v Levoči latinskú pa-

nýchídu nad smrťou Márie Ďulafi (Gyulaffy), 24-ročnej majiteľky hradu, ktorá umrela zanechajúc šesť detí. Dielo vyšlo pod názvom: *Acerbissimum funus illustrissimae Comitissae Dominae Dnae Mariae Gyulafi de Ratot...* Podľa uvedených bydlísk študentov zisťujeme, že tu už vtedy boli žiaci z celého územia Slovenska, Sliezska, Poľska, Sedmohradska a Bulharska. R. 1673 vydal gratulačné verše farárovi Abrahámovi Eccardovi. Po odobraní kostola i školy protestantom odišiel Johannides

r. 1674 do Vratislavi (dnes Wroclaw), potom do Torune (v Poľsku), kde pôsobil ako pedagóg.

V 18. storočí a na začiatku 19. storočia sa spomínajú v Kežmarku viacerí Johannidesovci – potomkovia od Jána, či išlo o Václavovho príbuzného, nevieme.

JÓNY Teodor (17. marec 1817 Spišská Nová Ves – 3. apríl 1883 Miškovec v Maďarsku) bol mecénom lýcea. Rod Jóny pochádza zo Spiša, pravdepodobne z Ľubice pri Kežmarku. Neskôr sa rozdelil na vetvu kežmarsko-ľubickú a na spišsko-novoveskú. R. 1696 získal armales (doňadána listina, ktorou sa udeľuje alebo polepšuje erb). V modrom štíte erbu bolo viacero kolmých hnedých vrchov (brál?). V klenote bol hnedý kamzík, držiaci strieborný meč so zlatou rukoväťou.

Teodor Jóny zatiaľ osirel a stal sa o neho strýko Štefan Cornides, matkin brat, inšpektor kežmar-

ského lýcea. Jóny študoval na gymnáziu v rodnom meste, maturoval v Kežmarku a potom študoval ešte dva roky právo na kežmarskom lýceu, štúdiá končil pravdepodobne r. 1839. V štúdiách pokračoval v Bratislave, r. 1840 sa podrobil advokátskym skúškam. Potom sa vybral na svoje cesty po Európe. Po návrate sa zdržiaval v Budapešti, Debrecíne a Tokaji, nakoniec sa usadil v Miškovci ako advokát, kde býval takmer 20 rokov.

Na kežmarské lýceum a svojich profesorov nezabudol. Vo svojom testamente r. 1865 (Jóny umrel ako slobodný a bezdetný) uviedol, že univerzálnym dedičom jeho majetku a knižnice sa stáva kežmarské lýceum za predpokladu, že si ponechá svoju evanjelickú autonómiu. Ak by sa jej vzdalo, dedičmi budú jeho príbuzní. Menšiu sumu dostala aj evanjelická škola v Miškovci. Pochopiteľne, že príbuzní závet napadli, ale nič nedosiahli.

Jóny bol vášnivým zberateľom kníh, ktoré získal počas svojich potuliek po zahraničí, predovšetkým v Nemecku. Jeho knižnica obsahovala až okolo 15 300 zväzkov z oblasti krásnej literatúry, teológie, histórie, geografie, práva, filológie, filozofie, ale aj iných vedných odborov. V jeho knižnej zbierke sa nachádzalo aj 38 inkunábul – prvotlačí z r. 1470 – 1500, vzácne rukopisy, pergameny, grafické listy, staré tlače zo 16. – 19. stor. atď.

V dňoch 26. – 27. marca 1889 boli pozostatky Jóného prevezené

na kežmarský cintorín, kde sa kona-
la pietna spomienka. Vďačné lýceum
dalo Jónymu postaviť najvyšší mra-
morový náhrobný pomník na cinto-
ríne, avšak bez rodinného erb, len
s ďakovným nápisom. Žiaľ, celis-
tvoť pietneho miesta sa nezachova-
la a do záhradky boli pochovaní me-
novci Jónyho.

KRAY Jakub mladší (27. novem-
ber 1686 Kežmarok – 23. september
1753 Kežmarok)

bol synom legendárneho kežmar-
ského richtára – evanjelického mar-
týra Jakuba Kraya. Študoval vo svo-
jom rodisku, potom sa dal do vojen-
ských služieb, paradoxne do cisár-
skych, ktoré dali popraviť jeho ot-
ca. Bojoval v armáde generalissima
habsburskej armády Eugena Savoj-
ského, bol aj v službách Márie Te-
rézie. Z armády odišiel v pomerne
vyššom veku. Po návrate do Kež-
marku bol zvolený za senátora. Ako
senátor v r. 1749 spísal na základe
archívnych dokumentov podrob-
nú históriu slobodného kráľovské-
ho mesta Kežmarok od r. 1280. Ne-
mecký rukopis je v lyceálnej knižni-
ci, žiaľ, dodnes nepreložený, ale star-
ší historici z neho čerpali.

Vojensky orientoval aj svojich sy-
nov – Pavla (1735 – 1804), ktorý sa
stal cisárskym maršalom; od ne-
ho sa začala odvíjať peštianska ve-
tva rodu, a Alexandra (1742 – 1817),
ktorý sa stal majorom; ním začala
šarišská vetva. Tretí syn Jakub (1733
– 1774) nebol vojakom, stal sa kež-
marským notárom; ním začala spiš-

ská vetva, ktorá z Kežmarku prešla
v druhej polovici 19. storočia do Le-
voče a jej okolia a po I. svetovej voj-
ne sa rodina definitívne odsťaho-
vala do Maďarska. Všetci prestúpili
na katolícku vieru.

KRAY Jakub starší (24. apríl
1661 Bardejov – 16. december 1709
Kežmarok) bol richtárom a diplo-
matom kniežata Rákócziho. Jeho
rod pochádzal z Moravy, kde bol Ja-
kubov starý otec Tomáš evanjelic-
kým farárom. Kvôli náboženskému
prenasledovaniu odišiel do Uhor-
ska. Jeho syn Pavol (1624 – 1677)
sa stal farárom v Bardejove, vzal si
za ženu Alžbetu, dcéru bardejovské-
ho kníhtlačiara Jakuba Klössa. R.
1662 bol Pavol a jeho zať Klöss pový-
šený do zemianskeho stavu a dostali
erb: v modrom poli na zelenom troj-
vrší stál zlatý lev držiaci v pravej la-
be tasenú striebornú šabľu, v druhej
mal čiernu typografickú tabuľu. Po-
dobný lev bol aj na klenote.

Pavlov syn Jakub po skončení práva v Debrecíne začal pracovať v kancelárii hlavného notára Šarišskej župy. Chýr o jeho šikovnosti sa rýchlo rozšíril, a tak sa oňho začal zaujímať aj Kežmarok, kde sa v tom čase uvoľnilo miesto hlavného notára. Hoci o miesto mali záujem viacerí Kežmarčania, na úrad r. 1685 bol povolaný Jakub Kray.

Hoci Kežmarok mal oddávna práva slobodného kráľovského mesta, dve storočia bol pod nadvládou zemepanských rodín, ktoré sídlili v hrade, postavenom priamo na území mesta. Hoci mesto sa spod nadvlády hradu vykúpilo ešte r. 1651, stále pokračovali spory o majetky, a to bolo treba vyriešiť. Kray sa r. 1686 zosobášil s mladou vdovou Máriou Roxerovou. Po stáročia prežíva v Kežmarku legenda, ktorá hovorí, že o túto krásnu ženu mal záujem aj senátor Martin Dévay. Na svojho soka nezabudol, a to sa Krayovi stalo osudným.

Zásluhou Kraya sa hrad r. 1701 definitívne stal majetkom mesta Kežmarok. Mešťania sa Krayovi odmenili: v rokoch 1704 – 1707 ho zvolili za svojho najvyššieho predstaviteľa – richtára. Práve v tom čase prebiehalo povstanie uhorskej šľachty proti cisárovi – viedol ho František Rákócí II. V októbri 1703 povstalecké vojská obklúčili Kežmarok a ten sa im vzdal bez boja. Kray bol jedným z mestských vyjednávačov. Podarilo sa mu presadiť, aby povstalecké kurucké vojsko nesiahlo

na majetky mesta. Kray šiel dokonca od Rákócího a jeho najvyššieho veliteľa Mikuláša Berčéního vybaviť pre mesto ochranný list, čo bola veľká trúfalosť.

Najvyšší predstavitelia povstalcov si ho dobre všimli a už r. 1705 ho požiadali o spoluprácu – Kray súhlasil. Stal sa obchodným vyslancom Rákócího v Gdansku, jednal s Francúzskom, Ruskom, Holandskom i Pruskom o vojenskej pomoci a napokon ju sám aj zabezpečoval.

Po niekoľkých rokoch hviezda šťastia kurucov zapadla a cisárske vojská začali pomaly obsadzovať Slovensko. Kray sa vrátil z Gdanska domov, aby pomáhal riadiť obranu mesta proti cisárskym vojskám. Dňa 12. decembra 1709 začal rozhodujúci útok cisárskych vojsk proti Kežmarku. Nepriateľovi sa podarilo prelomiť mestské múry a podpáliť mesto. Do mesta vstúpili cisárske vojská a poľný maršal Heister.

Žiaľ, aj v Kežmarku boli prívrženci cisára. Medzi nich patrili Lukáš Meltzer a Martin Dévay, ktorého maršal vymenoval za nového richtára. Traduje sa, že aj jeho pričinením cisársky súd odsúdil na trest smrti statím troch popredných mešťanov: Kraya, Martina Lányho a Šebastiána Topertzera. Za odsúdených sa prihovárali viacerí šľachtici a traduje sa i to, že Krayovi synovia Jakub a Pavol šli za panovníkom žiadať milosť pre otca, ktorú aj dostali. Tá však bola úmyselne zdržaná a prekrútená, aby sa poprava mohla vykonať.

Poprava sa konala 16. decembra 1709. Bezhlavé telá museli ostať na popravisku, ktoré sa dodnes volá Krvavé pole. Mŕtvoly boli po pár dňoch zahrabané v záhrade rodiny Krayovej a potom len tak pochované za múrmi cintorína, bez obradov. V tom čase mesto evanjelických farárov nemohlo mať. Dnes je nad hrobmi popravených pánov postavená hrobka.

Kray mal v manželstve s Máriou Roxerovou troch synov – Jakuba, Pavla a Alexandra a dcéru Eleonóru. V Kežmarku vlastnila rodina tri domy, s istotou vieme identifikovať len dom na Hlavnom námestí č. 47.

KRAY Pavol (5. november 1688 Kežmarok – 27. júl alebo 16. august 1720 Rakúsy) bol stredným synom popraveného richtára Jakuba Kraya. Po štúdiách v Kežmarku a Kráľovci sa dal na vojenské remeslo, podobne ako najstarší brat Jakub. Bojoval proti Turkom pod vedením princa Eugena Savojského. Dosiahol hodnosť nadporučíka v ženijnom zbore. Na žiadosť cisárskeho poľného komisára von Noltena vyhotovil r. 1715 najstaršiu známu mapu Spiša a blízkeho okolia so znázornením horstiev, riek, miest, hradov atď. v originálnych slovensko-nemecko-maďarských názvoch, napr: iba Kesmarkinum, ale: Libicze – Leibitz, Durlsdorf – Tvarosnya, Windischdorf – Tótfalu atď. Túto mapu prevzal slávny slovenský vedec Matej Bel do svojej *Antiquae et novae Hungariae Prodromus* (Posol

starého a nového Uhorska), vydanéj v Norimbergu r. 1723, teda už tri roky po smrti jej autora. Kray zomrel v rodinnej kúrii v Rakúsoch, pochovaný bol v Kežmarku buď na evanjelickom cintoríne, alebo v hrobkách pod artikulárnym kostolom.

KUNISCH (KHUNISCH), Adam (1562 Kežmarok – 1600 Kežmarok) bol kežmarským pedagógom. Meno Kunisch sa nachádza už v najstaršom známom kežmarskom daňovom súpise z r. 1434. R. 1497 bol richtárom Kežmarku Gašpar Khunisch.

Adam pochádza z rodiny Krištofa, osemnásobného richtára slobodného kráľovského mesta Kežmarok (1566, 1568, 1570, 1577 – 1578, 1582 – 1583, 1586). V týchto časoch bolo vedenie mesta nesmierne ťažké – na hrade sa stále menili záložní páni (Lasky, Rueber, Thurzo) a napokon si ho privlastnili Tököliovci. Krištof otec Ján – Adamov dedo – študoval na univerzite vo Wittenbergu.

Adam po štúdiách v Kežmarku absolvoval tiež univerzitu vo Wittenbergu. Pôsobil ako konrektor košickej a od r. 1598 ako rektor kežmarskej evanjelickej školy. Vlastnil bohatú knižnicu – zrejme aj rukopisy, keďže kníhtlač bola vynájdená len v polovici 15. storočia.

Adam bol znalcom Tatier. Kežmarskí študenti a ich pedagógovia často navštevovali tieto hory, ktorých časť patrila od r. 1269 do kežmarského chotára. Tu zbierali kvetiny, minerály. Žiaľ, žiadna datovaná

písomná správa sa o ich starších výletoch nezachovala.

Z r. 1596 – 1599 pochádza list prešovského rektora Jána Bocatia adresovaný Kunischovi (medzi oboma pedagógmi vládla latinská korešpondencia), kde ho prosí o pomoc pri sprevádzaní študentov po Tatrách. List sa považuje za najstaršiu báseň o Tatrách od autora žijúceho na území Slovenska. List je písaný v latinských veršoch. Navyše báseň spomína, že Tatry sú už dávno navštevované, hoci do tých čias sa o tom zachovala len jedna písomná zmienka o výlete kežmarskej hradnej panej Beaty Laskej r. 1565. List bol uverejnený aj v diele Bocatia *Hungaridos libri poematum V.* (Päť kníh uhorských básní), vydané v Bardejove r. 1599.

Z listu – básne uvedieme aspoň krátky úryvok:

*„Už som Ti azda, Adam, bol povedal,
že ako chlapec
o Tvojich rodných horách počul som
nejednu zvesť.*

*Užasol som, že v lete, keď slnko je
v znamení Leva,
padajú tuhé mrazy na vašu pôdu
z týchto hôr...*

*Hoci aj keď si mnohí už spravili vý-
let k tým horám,*

*ja dosiaľ nemal som možnosť na-
vštíviť, kochať sa v nich.*

*A keďže poučam mládež a snažím
sa dobre ju učiť,*

*musím už vidieť ten zázrak, cítim:
je najvyšší čas...*“

Z rodiny Kunisch pôsobili ako senátori aj Štefan (1569, 1573) a Eliáš (1609). Posledný známy z rodiny bol Adam Kunisch mladší, zástupca richtára v r. 1657 – 1658. Potom sa už toho mena v Kežmarku nevyskytuje.

KUNTZ Dávid (30. september 1801 Veľká pri Poprade – 26. september 1870 Kežmarok) bol farárom. Pochádza z rodiny remeselníka – kožušníka. Po základnom štúdiu v rodnom meste prešiel r. 1815 na kežmarské lýceum, kde študoval rétoriku, filozofiu, teológiu i právo. Odtiaľ odišiel r. 1821 do Prešporku, kde pokračoval v štúdiu teológie, filológie, literatúry a prírodných vied. Teológiu doštudoval vo Viedni. Po skončení štúdií sa stal evanjelickým kaplánom, neskôr farárom v Poprade, kde pôsobil v r. 1826 – 1844 a zaslúžil sa o stavbu nového kostola. R. 1844 ho evanjelici požiadali, aby pôsobil ako farár v Kežmarku. Bol tu až do svojej smrti.

Kuntz ovládal viacero jazykov – okrem bežnej reči na Spiši – nemeckej, maďarskej a slovenskej – vedel aj po latinsky, grécky, hebrejsky, učil sa po anglicky, arabsky a venoval sa aj sanskritu – staroindickému literárne-
mu jazyku. Bol aj literárne činný. Vydal knihu *Die Zipser Gespanschaft in Oberungarn, Leutschau 1840* (Spišská župa v Hornom Uhorsku), kde je podrobný popis Spiša, popis miest, obcí, hradov, ale nechýba ani národopisný pohľad na obyvateľstvo, jeho reč a zvyky. Bol jedným z prvých autorov, ktorí propagovali návštevu Spiša. Pochovaný je na kežmarskom historickom cintoríne.

KUZMÁNY Karol (16. november 1806 Brezno – 14. august 1866 Štubníanske – teraz Turčianske Teplice) bol známym slovenským básnikom a národovcom. Bol najmladším z 10 detí breznianskeho farára Jána Kuzmányho. Študoval na gymnáziu v Dobšinej, v Gemeri, na lýceu v Bratislave. Už tu bol ovplyv-

nený učením Jána Kollára o slovenskej vzájomnosti. R. 1828 odchádza na teológiu a filozofiu na univerzitu do Jeny. Po jej skončení sa stáva vychovávateľom. A tu sa začína jeho meno spájať s Kežmarkom. Literatúra udáva, že sa stal vychovávateľom dvoch mladíkov v rodine Czékus. Takáto rodina však v Kežmarku nežila. K riešeniu záhady pomohla lyceálna matrika študentov, kde v r. 1829 sú zapísaní bratia Martin a Imrich Czékus z Rožňavy.

V tom istom roku mal prísť Kuzmány do Kežmarku, ale až okolo Vianoc alebo v januári 1830 sa stal vyučujúcim na lýceu. Od Benediktího preberá vedenie slovenskej študentskej spoločnosti, ktorá vznikla ešte r. 1824 – ako o tom píše vo svojich spomienkach člen spoločnosti Samo Tomášik. Ďalším svedkom pobytu Kuzmányho v Kežmarku sú jeho verše. Napísal tu niekoľko sonetov, ktoré poslal známemu slovenskému básnikovi Jánovi Kollárovi i báseň *Vůkol strmí nebenosná Tatra*. Kuzmány odišiel ešte r. 1830 za kaplána do Banskej Bystrice, potom sa stal farárom vo Zvolene i v Banskej Bystrici. Slovenská spoločnosť po jeho odchode na čas zanikla. Po revolúcii 1848/49 odišiel Kuzmány do Viedne, kde sa stal profesorom praktickej teológie na teologickej fakulte vo Viedni. Od r. 1863 bol farárom v Martine, kde sa zaslúžil o založenie slovenského nižšieho gymnázia. Na I. valnom zhromaždení Matice slovenskej bol zvo-

lený za jej podpredsedu. Kuzmány je autorom známej hymnickej piesne Kto za pravdu horí.

LAM Fridrich, PhDr. (13. máj 1881 Kežmarok – 27. december 1955 Budapešť) bol básnikom a literárnym historikom. Narodil sa v rodine advokáta. Ako mladý osirel, ujal sa ho jeho starý otec z matkinej strany Hugo Payer (autor bibliografického diela *Bibliotheca Carpathica*), ktorý mu svojou starostlivou výchovou sprostredkoval lásku k vedeckému skúmaniu, k literatúre a všetkému krásnemu. Po maturite na tunajšom gymnáziu ukončil aj štúdium filológie – germanistiky a romanistiky na budapešťianskej univerzite – roku 1903 získal titul PhDr. Ako profesor potom pôsobil v rokoch 1908 – 1935 na viacerých stredných školách v Maďarsku (Pécs, Győr, Ráb) a v r. 1935 – 1938 na reálnom gymnáziu v Budapešti. Cez prázdniny podnikal cesty do Rakúska, Nemecka, Francúzska, Talianska, Švajčiarska a stále

znovu do milovanej spišskej domoviny. Stal sa čestným členom mnohých akadémií vied a kultúrnych inštitúcií. Aj na dôchodku od roku 1938 ostal plne činný ako vrchný školský riaditeľ až do svojej smrti 27. 12. 1955 v Budapešti.

Jeho prvé básne sa objavovali v novinách a časopisoch *Karpathen-Post*, *Zipser Bote*, *Zipser Heimat* atď. Oslavoval v nich svoju domovinu, ale presvedčivo stvárnil aj osobné reflexie a náladové žánre. Mnohé básne potešia vtipnými epizódami. S jeho okolo 1 800 prekladmi básní od maďarských básnikov, ako boli Petőfi, Arany, Ady, Erdély, L. Harsányi, Juhász, Babits a ďalší, chcel slúžiť medzinárodnému porozumeniu. Bol veľmi šikovným umelcom. On bol viac než len vlasteneckým básnikom, lebo prekonal dovtedajšie karpatsko-nemecké básne svojou veľkou motivačiou a originalitou, aj silou svojho etického a jasného postoja voči rôznym otázkam života a umenia. Jeho myšlienky sa krútia okolo prírody a kultúry, domoviny a sveta, lásky a pripravenosti na smrť, človeka a Boha. Jeho dielo tvoria zbierky básní: *Zipser Treue* (Spišská vernosť), Kežmarok 1921; *Popperwasser* (Vody Popradu), Kežmarok 1924; *Maria* (50 sonetov o živote Márie); mnohé kratšie a dlhšie príbehy, ktoré rozprávajú o minulosti Spiša; mnohé recenzie, fejtóny a referáty v nemeckých a maďarských časopisoch. Z rozsiahleho dedičstva (okolo 950 básní) zverejnil A. E. Emeritzky výber z jeho diela:

Unvergessene Heimat (Nezabudnutá domovina), Stuttgart 1966. Podľa Friedricha Lama je pomenovaná aj súťaž pre základné a stredné školy v písaní nemeckej poézie a prózy, ktorú organizuje Karpatskonemecký spolok od roku 1998.

LAM Šebastián Ambrosius (23. august 1544 Kežmarok – 24. október 1600 Kežmarok) bol farárom a filozofom. Po štúdiách doma a na univerzite vo Wittenbergu sa stal rektorom kežmarského lýcea. R. 1580 (niektoré pramene uvádzajú už rok 1578 alebo až 1581) odišiel do Prešova, kde bol evanjelickým farárom do roku 1583. Potom sa vrátil do Kežmaroku, kde tiež pôsobil ako farár. Po roku 1591 sa stal prívržencom kalvinizmu. Pod ochranou rodiny Tököli viedol vieroučné spory hlavne s učiteľmi šľachtickej školy Gregora Horvátha Stansitha v Strážkach. Evanjelické synody v Levoči 1595 a v Prešove 1596

ho obvinili z kryptokalvinizmu, synoda v Sabinove 1599 ho už obvinila ako falošného proroka a kalvinistu. Vďaka svojmu vzdelaniu a spisovateľskej činnosti mal medzinárodné kontakty s učenými kruhmi vo Viedni, Prahe a v Sedmohradsku. Ako latinský humanistický básnik bol žiakom talianskych vzorov. Bol horlivým spisovateľom teologických polemických prác európskeho významu. Vydal spevník so 146 vlastnými piesňami a písal aktuálne Modlitby proti Turkom a Tatárom. Z jeho diel: *Antithesis uniuquitytatis et orthodoxae doctrinae de Persona Christi* (?), Zerbst 1591; *Kurze Wiederholung der reinen Lehre der Stadt Kesmark* (Krátke zhrnutie čistého učenia mesta Kežmarok), Erfurt 1598; *Defensio orthodoxae doctrinae*, Zerbst 1598; *Declaratio... exorcismi... in arce Kesmarkiensis*, Zerbst 1598.

Nora Baráthová - Mikuláš Lipták

Streťol som Ho

úryvok

Nielen učeníci, ale celý zástup kráčal po prašnej ceste. Dávno sa odklonil od Jordánu. Už sa blížilo Jericho. Ktosi podotkol, že je to asi najstaršie mesto na svete, ale nikto ani neprotirečil, ani nesúhlasil, lebo nič bližšie o tom nikto nevedel. Možno je to tak, možno nie. Všetci však vedeli, že Jericho dal kedysi dávno Hospodin Izraelcom; ešte vtedy, keď po Mojžišovi prevzal vedenie národa Jozue. A tak vraj s pomocou Hospodina na dobytie silne opevneného mesta stačil zvuk trúb a obrovský bojový pokrik – hradby sa samy od seba zrútili a vyvolený národ mohol mesto zaujať. No hoci Izraelci vtedy prisahali, že Jericho viac nepostavia, opak sa stal pravdou. I keď pritom záhadnou smrťou zomrelo viacero staviteľov. A keby len v tom prípade porušil ľud prísahu! Ale mnohokrát uctieval iné božstvo, nie Hospodina. Nemal sa potom Hospodin hnevať na tento národ a nemal ho potrestať? Veď aj nadvláda Rimanov je jedným z takých trestov! No Mešias svoj národ určite vyslobodí z otroctva!

O blízkosti mesta svedčili aj väčšie davy ľudí, vozov, ba dokonca si Kornélius všimol aj žobráka, ktorý sedel pri ceste. Najlepšie miesto si určite nevybral, ak by sa nejaké ťažné zviera splašilo, prejde toho chudáka nielen osol, ale aj voz. Dokonca sa Kornéliovi vidí, že ten žobrák je aj slepý.

Podišiel k nemu, aby mu hodil nejaký peníz.

– Ďakujem, – počul slepec cinknutie mince. – Povedz, aká hromada ľudí to kráča?

– Ty ich vidíš? – začudoval sa Kornélius.

– Nie. Ale počujem veľa hlasov.

– To ide Ježiš so svojimi ľuďmi, – prezradil Kornélius.

Slepec odrazu vyskočil a začal kričať:

– Ježiš, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!

– Nekrič! – ozvalo sa zo sprievodu.

– Ježiš, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou! – zaznelo ešte silnejšie.

– Ty vieš, kto je Ježiš? – začudoval sa Kornélius.

– Pravdaže viem! Ježiš, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou! – slepec už doslova reval.

– Nerev! – ozvali sa ľudia.

Kornélius chytil slepca.

– Poď, ideme za Ježišom!

– Ale neoklameš ma?

– Pravdaže nie.

Z druhej strany chytil slepca Ján a tak ho priviedli k Ježišovi.

– To ten tak reval? – začudoval sa Peter.

Ježiš káravo pozrel na neho a obrátil sa k slepcovi.

– Čo chceš, aby som ti urobil?

– Pane, sprav, aby som videl!

Ktosi v dave poznamenal, že slepec chce priveľa a otravuje proroka nemožnosťami, ale hneď ho utíšili.

– Pozeraj! – povedal Ježiš a všetci uvideli užasnutú tvár slepca, ako sa pozerá dookola, najprv sa usmieva a potom začne od radosti plakať. – Tvoja viera ťa zachránila, – dodal Ježiš.

Slepec sa mu vrhol k nohám, ale Ježiš ho zdvihol.

– Nie tak, Boha oslavuj!

– Nech je velebený Hospodin, Boh Izraela! – vykrikol pomedzi slzy bývalý slepec. – Pane, dovoľ, aby som aj ja mohol ísť s tebou!

– Pod! – povedal Ježiš.

Užasnutý zástup jednohlasne oslavoval Hospodina.

– Nemali by skôr oslavovať Učiteľa? – nezdržal sa Kornélius.

– Hospodin či Učiteľ... to je predsa jedno a to isté, – povedal s istotou Peter.

Kornélius nevedel, kam skôr pozrieť. Obrovské mesto toto Jericho. A tie hrubožné múry okolo neho! Do mesta sa vchádzalo viacerými bránami. Kornélius si vybral tú najširšiu. Cez ňu sa pchali ľudia i povozy. Bude tu zrejme nejaký veľký trh. A ten je vždy veľmi zaujímavý.

Veľké drevené vráta vstupnej brány boli otvorené. Zatvárajú sa určite len na noc. Drevené vráta, zamyslel sa Kornélius. Nie je to veľmi bezpečné. Stačí o ne oprieť drevené baranidlo alebo ich podpáliť. Je pravda, na veži brány i na opevnení sa stále prechádzajú vojaci, ale aj tak...

Kornélius vošiel dnu. Za bránou videl sediacich mužov pri stole, sledoval ich ďalší a pri stole stál rad ľudí. Za stolom budú iste colníci, je tam aj váha a chlap, čo zamieňa peniaze.

Zvedavo pozeral, ako sa prevažujú všakovaké tovary, hlavne soľ, rôzne kovy... rôzny textil sa premeriaval... Sediaci chlapi hneď určovali výšku cla, občas sa s niekým pohádali, lebo platiaci považoval clo za vysoké a ten, čo nad všetkým dozeral, robil poriadok. Kornélius sa divil, že všetci, ktorí prichádzali, odtiahli ťavy, osly či svoje povozy bokom a šli k colníci. Nikto si netrúfol colníka obísť.

– Aj ty máš dajaký tovar na preclenie?

Mládenec sa strhol. Stolík s colníkmi bol už voľný a ten dozerajúci sa pýtal priamo jeho.

– Nie, pane. Len som sa tak pozeral.

– Choď mi doniesť vodu. Hen, oproti. Tu máš nádobu.

Kornélius sa rozbehol k studni. Aj tu stála hromada ľudí. Bodaj by aj nie, bolo horúco, slnko nemilosrdne páľilo.

Konečne bolo vedro s vodou hore. Aj Kornélius nastrčil nádobu.

– To je tvoje?

– Nie, toho dozerajúceho colníka.

– Zachea? Ten nech zdochne od smädu. Tomu nedám ani kvapku. Odíď! Ďalší!

Kornélius sa zarazil. Spýtavo pozrel na okolostojacich.

– Ty nevieš, čo sú colníci zač? Zradcovia, lotri, banda...

– No ale prečo? – odvážil sa pýtať.

– A ty si odkiaľ, že to nevieš?

– Zďaleka som prišiel.

– Tak aby si vedel: clo sa vyberá preto, aby rímske panstvo malo za čo žrať a robiť vojny. Samozrejme, oni clo nebudú vyberať. Našich ľudí si na to najmu.

A tí nás takto zrádzajú. A keby len to! Ale vyberajú také vysoké peniaze, aby sa aj sami obohatili. Im je jedno, že aj oni sú rímski otroci. Za peniaze predajú svoju slobodu a svoju česť. A tento, Zacheus, je hlavný colník, pod sebou má hromadu ľudí, ktorým rozkazuje. Aj tí kradnú, samozrejme, ale on najviac.

Kornélius sa otočil s prázdnu nádobou. A teraz čo...? Spýta sa na nejakú druhú studňu. Iste nebude nablízku. Ale aspoň uvidí trh. Má pri sebe aj nejaké peniaze. Ročný plat rímskeho vojaka bol päťdesiat denárov, ale on má vďaka stotníkovi Tiberiovi oveľa viac. Ako vidí, bočník chleba stojí dvanásťtinu denára, za barana sa platilo osem, za teliatko až dvadsať denárov a taký ťažný vól stál veru aj dvesto denárov. Jeden denár sa skladal zo stodeväťdesiata dva leptonov. To bola najmenšia medená minca. Za pár leptonov sa dal kúpiť napríklad obrovský strapec hrozna alebo nádherné granátové jablko. Čo si teda kúpiť?

Nora Baráthová

**Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Kežmarok
srdečne všetkých pozýva na**

7. PLES KEŽMARSKÝCH EVANJELJKOV,

ktorý sa uskutoční

v piatok – 13. februára 2015

o 18. hod. v reštaurácii Severka.

Cena vstupenky: 25,- EUR

**Čakajú vás dve večere, tombola, program, hudba
a dobrá zábava.**

**Rakol'ko je počet plesajúcich z priestorových dôvodov obmedzený.
zakúpte si vstupenky čím skôr na Ev. farskom úrade v Kežmarku.**

Tešíme sa na stretnutie s vami!

SPRÁVY z kresťanského sveta

Egypt:

Moslimské bratstvo plánuje demonštráciu na 28. novembra

Celoštátna výzva na „Finálnu islamskú revolúciu“

(Open Doors) – Egyptania sú už zvyknutí na mnohé, kresťania v krajine si však už museli zvyknúť na oveľa viac. Na piatok 28. novembra zvolalo Moslimské bratstvo celoštátne masové demonštrácie pod zlovestným heslom: „Finálnu islamskú revolúciu!“ „Korán má byť postavený ako znamenie Alahovej suverenity nad celým Egyptom,“ hovorí náš kontakt. Naši egyptskí bratia a sestry na pozadí minulých skúseností vyzývajú naliehavo k modlitbe.

Uvážlivosť a modlitba

„V posledných rokoch – tvárou v tvár takýmto hororovým správam – sme sa naučili, aby sme nepodliehali panike. Upierame naše oči na Ježiša a spoliehame sa na Jeho ochranu a Jeho vernosť. Každé násilie moslimskej skupiny bude ľuďom v tejto krajine stále jasnejšie ukazovať, že toto zavádzajúce náboženstvo, nenávisť a strach sú dielom toho zlého, aby si zotročil ľudí. Ako cirkev chceme využiť túto príležitosť hovoriť o Božej milosti, ktorá je v Kristovi Ježišovi.“

Únosy, vynútené konverzie a kolektívny tresť

16. septembra Egyptské bezpečnostné sily v noci napadli a vyplienili niekoľko kresťanských domov v obci Deir Gabal al-Teir. Kresťania boli odvedení zo svojich domovov, bití obuškami a v putách odvedení na policajnú stanicu. Stalo sa tak po únose 39-ročnej koptskej ženy Iman Morgos Saroufim (kopti = egyptskí kresťania, koptická cirkev má v súčasnosti okolo 10 miliónov členov, čo tvorí asi 10 až 15 % obyvateľov Egypta). Príslušné udanie nechcela polícia spracovať s odkazom, že táto žena určite dobrovoľne odišla ku moslimskému mužovi a že teraz len „našla pravú vieru.“ Únosy a nútené konverzie kresťanských dievčat alebo vydieranie kvôli výkupnému úrady stále častejšie ignorujú. Stovky koptov preto potom protestovali pred policajnou stanicou, pri čom boli rozbité okná dvoch vozidiel. Nasledujúcej noci polícia uskutočnila odvetu proti obci. Pri stretnutí s delegáciou koptov z Míny minister vnútra Mohamed Ibrahim prisľúbil kresťanom náhradu zničeného majetku. Situácia napriek tomu jasne ukazuje, že ochrana kresťanov ešte stále nie je zaručená.

Ďakujeme vám, že stojíte na strane kresťanov v Egypte.

- Modlite sa za Moslimské bratstvo a ich priaznivcov, aby im Boh otvoril oči a srdce, aby sa odvrátili od nenávisti a násilia.

- Modlite sa, aby kresťania dokázali zostať pevnými a odvážnymi v pokušení, a neodplácali násilie násilím, ale s Božou láskou

- Modlite sa za zodpovedných vo vláde a v bezpečnostných silách, aby chránili všetkých ľudí a rešpektovali právo.

Indonézia:

Ako len dokážu spevom chváliť Boha?

03.12.2014 – Návšteva dvoch uväznených kresťanov – obvinených z „falošného učenia“

Open doors (Otvorené dvere) - Obaja bratia Netrite a Ipin žili spolu so svojimi manželkami a deťmi v provincii Západná Jáva, v oblasti so silným islamským extrémizmom. Ako nasledovníci Ježiša boli vždy ochotní podeliť sa o dobrú správu so všetkými, kto bol pre to otvorený. Preto už sedia takmer dva roky vo väzení. Po ich zatknutí v marci 2013 museli ich manželky Alia a Indana vráťane ich dcér Debra a Arti utiecť z domu, keď rozzúrený dav odvliekol oboch mužov na políciu. Prišli o všetko. Teraz idú spolu s našimi spolupracovníkmi na návštevu väzenia vzdialeného niekoľko hodín cesty.

Na ceste tam ženy v mocných piesňach spievajú na chválu Božej vernosti – naši spolupracovníci sú ohromení. Ako môžu ďakovať Bo-

hu za Jeho starostlivosť, za Jeho plány plné pokoja, za nádherné Božie cesty – a to aj napriek ich strate? Ku tomu ešte aj tá neistota, ako sa majú ich manželia vo väzení. Ale zrejme dôverujú Ježišovi bez výhrad.

Vo väzení pre evanjelium a pre znesvätenie islamu

Sedem hodín cesty vydržia dcéry a ich matky, aby sa na pár minút mohli vidieť s Netrom a Ipinom. V návštevej miestnosti stretávame oboch. Lutujú, že moslimom kázali evanjelium? Čo by povedali, keby počuli, že milióny kresťanov, ktorí žijú v slobode a bezpečí, ani len so svojimi susedmi nehovoria o evanjeliu? Budú prekvapení, keď počujú, že ich rozhodné nasledovanie Ježiša pre mnohých kresťanov ani zďaleka nie je samozrejmé?

Tí dvaja sa zdajú byť veľmi odhodlaní a šťastní. Hovoria nám mená niektorých spoluväzňov: „Je ťažké, aby sme svedčili o evanjeliu tu vo väzení. Ale nájdeme nejaký spôsob. Prosím, modlite sa za nich,“ hovorí Netrite. „Pripadá mi ťažké každý deň svojho života vkladať úplne do Božích rúk. Občas zabúdam, že patrím Jemu,“ hovorí o svojich osobných bojoch. Prosi o naše modlitby. Naši spolupracovníci sú ohromení.

„Nemôžem sa s tým zmieriť, že mnohí z mojich ľudí nepoznajú Ježiša,“ hovorí Ipinova dcéra Arti. Myslíme na Ježišove slová: „A kde som ja, tam bude i môj služobník. Ak zrno pšeničné, ktoré padlo do zeme, neodumrie,..."

Ďakujeme, že stojíte na strane prenasledovaných kresťanov v Indonézii.

• Ďakujte Bohu za odovzdanosť Netra, Ipina a ich rodín. Ďakujte Bohu za jeho vernosť a bezhraničnú lásku.

• Modlite sa, aby Boh daroval obom kresťanom vo väzení otvorené dvere.

• Modlite sa za ostatných väzňov, aby prijímali evanjelium.

Všetky mená v texte boli z bezpečnostných dôvodov zmenené.

Pozor, životu nebezpečné!

Môj otec sa ma raz spýtal: „Ty neveríš v Boha?“ Odpovedal som mu: „Nie som taký hlúpy, aby som Boha popieral. K ateizmu treba obrovskú porciu hlúposti, to je aj pre mňa priveľa. Ale,“ vtedy som to povedal takto: „Ja som Boha nestretol, preto ma nezaujíma.“

Krátko po tomto rozhovore – boli sme práve na pochode do Francúzska – som sedel so svojim kamarátom, mladým poručíkom v priekope na okraji cesty neďaleko Verdunu (miesto krutých bojov). Čakali sme na rozkaz k postupu. Rozprávali sme si – starí vojaci to pochopia – sprosté vtipy. Práve som rozprával jeden, ale môj kamarát, poručík, sa nesmial. „Kučera,“ hovorím mu, „prečo sa nesmeješ?“ Zrazu sa zvalil a ja vidím, že je mŕtvy. Malá črepina granátu ho zasiahla priamo do srdca. Stál som tam ako osemnásťročný pri mŕtvom kamarátovi a spočiatku sa ma to vôbec nedotklo: „Čo si taký nezdvorilý, kamarát, že si sa pobral preč skôr, ako som dorozprával vtip?“ Ale v nasledujúcej chvíli mi napadlo: „Kde je?“ Vidím sa ešte, ako tam stojím v tej priekope, keď ma zalialo prenikavé svetlo, jasnejšie ako žiara výbuchu atómovej bomby. „Tento teraz stojí pred svätým Bohom!“ A nasledujúca myšlienka bola: „Keby sme sedeli opačne, tak by to zasiahlo mňa a pred Bohom by som teraz stál ja!“ Nie pred volajakým ‘pánbožkom’, ale pred Bohom, ktorý zjavil svoju vôľu, vydal prikázania a ja som ich všetky prestúpil, ako ste ich aj vy všetci prestúpili. Sú ľudia, ktorých hriechy volajú až do neba, a predsa o sebe hovoria: „Žijem správne, ničoho sa nebojím.“ Načo toľko klamať? Ja som si v tej chvíli uvedomil, že som prestúpil všetky Božie prikázania. A keď ma teraz trafí guľka, budem stáť pred Bohom. A bolo mi jasné, že potom prídem do pekla! Vtom prišli naši chlapci s koňmi. „Vpred!“ Vysadol som na privedeného koňa. Tu ležal môj mŕtvy priateľ. Po mnohých rokoch som prvýkrát zopál ruky a modlil som sa: „Milý Bože, nedovoľ mi padnúť prv, kým nenadobudnem presvedčenie, že už nepôjdem do pekla!“

Neskôr som vyhľadal vojenského kňaza a spýtal som sa: „Pán farár, čo mám robiť, aby som sa nedostal do pekla?“ Na to odpovedal: „Pán poručík, najprv musíme zvíťaziť, zvíťaziť, zvíťaziť!“ Povedal som mu: „Ani vy

to neviete!“ Nie je to otrasné, keď tisíce mladých idú na smrť a nikto im nedokáže povedať, ako môžu byť spasení? A to sa deje v kresťanskom národe! Bol by som z toho zúfalý, keby sa mi do rúk nedostala Nová zmluva. Ešte dnes vidím pred sebou vo Francúzsku za frontom ten sedliacky domček, v ktorom som sa zdržiaval. Nová zmluva! Pomyslel som si: „V tej knihe je iste napísané, ako sa zachránim pred peklom.“ Len som v nej tak listoval, lebo som sa v nej nevyznal. Moju pozornosť upútala jedna veta: **„Ježiš Kristus prišiel na svet, aby spasil hriešnikov.“** Bolo to, akoby bol do mňa udrľ blesk. „Hriešnik“ – veď to som ja! To mi nemusel nikto vysvetľovať. Nechcete aj vy pred Bohom a človekom priznať – „som hriešnik“? Prestaňte so svojím falošným seba-ospravedlňovaním!

V tej chvíli som nepotreboval farára. Som hriešny! To mi bolo jasné. A chcel som byť spasený. Nevedel som s istotou, čo to znamená. Porozumel som iba toľko: Byť spasený, znamená dostať sa zo stavu, v ktorom som sa nachádzal a nájsť pokoj s Bohom. „Ježiš Kristus preto prišiel na svet, aby spasil hriešnikov.“ Ak to Ježiš môže urobiť, tak ja Ho musím nájsť! Nájsť Ježiša! Trvalo to ešte niekoľko týždňov. Hľadal som niekoho, kto by mi Ho ukázal. No nenašiel som nikoho. Vtedy som urobil niečo, čo by som rád odporúčal aj vám. Zavrel som sa – už zase sme boli na pochode – do starého domu na jednom francúzskom statku. Dom bol napoly zborený a vypratáný, ale jedna miestnosť bola ešte celá. Vo dverách bol kľúč. Vošiel som, zamkol som za sebou dvere, padol som na kolená a povedal: „Pane Ježišu! V Biblii je napísané, že si preto prišiel od Boha, aby si zachránil hriešnikov. Ja som hriešnik. Čo sa týka budúcnosti, nemôžem Ti nič sľubovať, lebo mám zlú povahu. Nechcel by som sa však dostať do pekla, keby som teraz bol zasiachnutý. Preto sa Ti, Pane Ježišu, odovzdávam celý od hlavy až po päty. Učiň so mnou, čo chceš!“ Nebolo nič počuť, nepohla sa ani zem, ale keď som vyšiel von, našiel som Pána – Pána, ktorému som patrľ.

Wilhelm Busch, úryvok z knihy Ježiš – náš osud

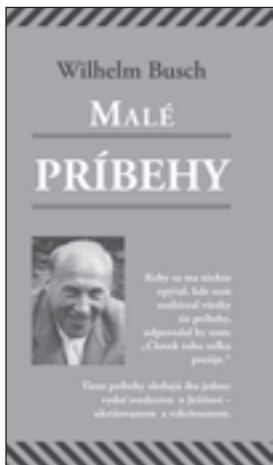
Wilhelm Busch

Farár Wilhelm Busch sa narodil 27. apríla 1897 ako syn farára Dr. Wilhelma Buscha v nemeckom Elberfelde. Jeho matka Johanna pochádzala z úprimne veriacej rodiny. Aj jeho mladší bratia Johannes a Friedrich boli teologicky vzdelaní.

Po maturácii slúžil Wilhelm ako mladý poručík v prvej svetovej vojne. Keď na fronte vedľa neho zabili jeho kamaráta, tak prišiel k živej viere v Ježiša Krista (podrobnejšie to popisuje v predchádzajúcej ukážke).

Po vojne študoval protestantskú teológiu na univerzite v Tübingene; potom slúžil ako kaplán v Gellershagene (blízko Bielefeldu). Tam sa zoznámil so svojou budúcou manželkou Emi. Nasledovala práca kazateľa v Bielefelde.

Od roku 1924 slúžil ako kňaz v banskom revíri v Porúří – v Esse. Neskôr tam pôsobil desiatky rokov s veľkou radosťou ako farár mládeže. Miestom jeho služby bol predovšetkým tamojší mládežnícky dom (ktorý zriadil jeho predchodca, farár William Weigle – dodnes sa volá Weigle-Haus; nástupcom Buscha sa tam stal známy evanjelista Ulrich Parzany). V tom čase už Busch mával v Nemecku a na celom svete evanjelizačné prednášky.

Zvukové záznamy zo 17 z nich boli vydané ako kniha: „Ježiš – náš osud“, ktorá sa v Nemecku stala najčastejšie vydávanou a prekladanou kresťanskou knihou. Doteraz mala vyše 60 vydaní – v celkovom počte niekoľko miliónov exemplárov, preložená bola do najmenej 36 jazykov.

Počas Tretej ríše ho jeho nebojácne kázne, viera a boj v rámci tzv. Vyznavačskej cirkvi (v opozícii voči Hitlerovi) opakovane priviedli do väzenia.

Aj keď Wilhelm Busch odišiel v roku 1962 do dôchodku, neúnavne pokračoval v službe svojho Pána na ceste šírenia evanjelia. Zomrel v nemocnici v Lübecku 20. júna 1966 – pri návrate z evanjelizačného týždňa v meste Sassnitz na ostrove Rügen. Pochovaný je v Essene.

Pastor Wilhelm Busch napísal vyše 20 kníh – denné čítanie (365x On), mnohé živé opisy biblických postáv, ale aj krátke misijné texty, a tak sa postupne stal jedným z najčítanejších spisovateľov 20. storočia. Jeho kázne a prednášky sú aktuálne dodnes.

Vo vydavateľstve ViViT si môžete okrem knihy „Ježiš – náš osud“ (za 1,75€) zakúpiť aj jeho svieže „Malé príbehy“ (1,50€).

Učiteľka

Na začiatku školského roka triedna učiteľka v šiestej triede zastala pred jej bývalými piatakmi. Rozhliadla sa po triede a povedala, že všetkých má rovnako rada a všetkých rada vidí. Bola to veľká lož, pretože v prednej lavici schúlený do kľbka sedel chlapec, ktorého nemala rada.

Ešte v piatej triede si všimla, že sa nehrá so spolužiakmi, je oblečený v špinavých šatách a smrdí, akoby sa nikdy neumýval. Postupom času sa jej vzťah k tomuto žiakovi stále viac a viac zhoršoval, až mala chuť poškrtať všetky jeho písomné práce červeným perom a dať mu pätku. Tentoraz dostala za úlohu od riaditeľky školy vypracovať posudok a analyzovať charakteristiky všetkých žiakov. Hodnotenie svojho neoblúbeného žiaka uložila až na samý koniec. Keď sa dopracovala k rozboru jeho osobnosti, neochotne začala študovať jeho materiály a zostala úplne ohúrená.

Učiteľka, ktorá viedla malého chlapca v prvej triede, napísala: „Je to brilantné dieťa s rozžiareným úsmevom. Robí domáce úlohy čisto a správne. Je mi potešením byť vedľa neho.“

Učiteľka v druhom ročníku o ňom napísala: „Je to vynikajúci žiak, ktorého si jeho spolužiaci cenia, ale mal problémy v rodine. Jeho matka má smrteľnú chorobu a jeho život doma je podľa mňa neustály boj so smrťou.“

Učiteľka v treťom ročníku napísala: „Smrť jeho matky ho veľmi ťažko zasiahla. Snaží sa zo všetkých síl ako najlepšie vie, ale jeho otec nejaví o neho záujem a jeho život doma môže čoskoro mať vplyv na jeho vzdelanie, ak sa s tým nič neurobí.“

V štvrtjej triede učiteľ napísal: „Tento chlapec je nedôsledný, nemá záujem o učenie, nemá takmer žiadnych priateľov a často zaspáva na vyučovaní.“

Po prečítaní charakteristík sa učiteľka veľmi zahanbila. Cítila sa ešte horšie, keď jej na Vianoce všetci žiaci priniesli darčeky zabalené v lesklom baliacom papieri s farebnou stužkou. Darček jej neoblúbeného žiaka bol zabalený v hrubom hnedom papieri. Niektoré deti sa začali smiať, keď učiteľka vybrala z balíčka náramok, na ktorom chýbalo niekoľko kamienkov a spolovice prázdnu fľaštičku parfumu. Potlačila výsmech, keď zvolala: „Ó, to je krásny náramok!“ A otvoriac fľaštičku pokvapkala si trochu voňavky na zápästie. V tento deň chlapec vychádzal z triedy ako posledný. „Dnes voniate ako moja mamka,“ povedal. Keď odišiel, dlho plakala.

Po nejakej dobe sa s jej pomocou začal najmenej obľúbený žiak vracat späť do života. Ku koncu školského roka sa stal jedným z najlepších študentov.

Neskôr, keď už mala iných žiakov v inej triede, našla pod dverami do triedy lístok, kde chlapec napísal, že je najlepšia zo všetkých učiteľov, ktorých kedy vo svojom živote mal. Trvalo ďalších päť rokov, kým dostala ďalší list od svojho bývalého žiaka. Napísal jej, že zmaturoval ako tretí najlepší v ročníku a že ona je aj naďalej tým najlepším učiteľom v jeho živote. Prešlo zo pár rokov a učiteľka dostala ďalší list, v ktorom jej mladý muž napísal, že aj napriek všetkým ťažkostiam vyštudoval univerzitu s najlepšimi známkami a potvrdil, že ona je stále tým najlepším učiteľom, ktorého mal vo svojom živote. Po čase prišiel list, v ktorom písal, že po univerzite sa rozhodol zvýšiť úroveň svojich vedomostí. Teraz už stál titul pred menom aj za menom. Aj v tomto liste nezabudol dopísať, že ona je najlepšia zo všetkých učiteľov, ktorí boli v jeho živote. Ale čas šiel ďalej. V jednom zo svojich listov, napísal, že sa stretol so ženou svojho života a chce sa oženiť. Písal, že jeho otec zomrel pred dvoma rokmi a pýtal sa, či by ona neodmietla sedieť na tejto svadbe na mieste matky ženicha. Samozrejme, že učiteľka súhlasila. Vo svadobný deň svojho žiaka mala na ruke náramok s chýbajúcimi kameňmi a kúpila si rovnaký parfum, ktorý pripomínal chlapcovi o jeho matku. Stretli sa, objali a on začítil vôňu domova.

„Ďakujem, že ste vtedy uverili vo mňa. Ďakujem vám, že ste mi dali pocítiť, že ma niekto potrebuje a vrátili ste mi sebavedomie. Naučili ste ma veriť v seba, ale aj rozlišovať správne od nesprávneho.“ Učiteľka so slzami v očiach odpovedala: „Mýliš sa, to ty si ma naučil všetko. Nevedela som, ako učiť, kým som ťa nestretla.“

anonym z internetu

Dobrovoľnícky rok v Nemecku

Bol koniec januára 2013, keď som na internete našla článok o sociálnom dobrovoľníckom roku v Nemecku. Po prečítaní spomenutého článku, som sa rozhodla na túto ponuku reagovať. Hneď v ten deň som poslala mail na adresu Evanjelickej Diakonie. Na druhý deň mi z Diakonie poslali formuláre, ktoré bolo potrebné vyplniť v nemčine. V polovici februára som absol-

vovala pohovor, ktorý bol zamera-
ný jednak na nemecké jazykové znalosti, ako aj na informácie týkajúce sa dobrovoľníckeho roku. Po pohovore boli moje formuláre zaslané na adresu Evanjelickej Diakonie v nemeckej spolkovej krajine Baden Württemberg. Teraz už len ostávalo čakať, či ich môj motivačný list zaujal alebo nie. Do mesiaca som dostala spätnú väzbu v podobe telefonátu

šéfa Evanjelickej Diakonie v Nemec-ku. V skratke mi vysvetlil, v akých zariadeniach sa robí dobrovoľnícky rok. Čoskoro mi prišla zmluva a ostatné papiere, ktoré boli potrebné na to, aby som mohla pôsobiť ako dobrovoľník v Nemecku.

Vybavovanie sociálneho dobrovoľníckeho roku prebehlo hladko, a tak 29. augusta som odcestovala autobusom z Popradu do Stuttgartu. V Stuttgarte som sa zúčastnila 3-dňového seminára. Po troch dňoch som odcestovala do Reutlingenu, kde som mala začať svoj dobrovoľnícky rok v dennom stacionári pre postihnutých seniorov.

V dennom stacionári som pracovala od pondelka do piatku v čase od 8:30 – 16:30. Vždy o 9:00 som išla spolu s ostatnými dobrovoľníkmi po klientov, ktorým sme sa počas celého dňa venovali. Dôchodcovia, ktorí navštevovali stacionár, buď bývali v budove, kde sídli stacionár, alebo bývali v areáli, príp. dochádzali autobusom či autom.

Seniori boli rozdelení do dvoch skupín: v jednej boli ľudia v dôchodkovom veku, ktorí boli fyzicky re-

latívne fit, tí si čítali noviny, hrali na hudobné nástroje, hrali kolky, maľovali obrazy akrylovými farbami, chodili na výlety, varili si v stredu obed. Druhá skupina – Oáza bola pre ľudí, ktorí boli pripútaní k invalidnému vozíku. Jednalo sa o ľudí, ktorí mali demenciu, diabetes, Downov syndróm, epilepsiu, hluchotu, slepotu... Niektorých z nich sme sprevádzali na WC. Seniorom sme sa venovali od 9:00 do 12:00, v tom čase sme s nimi skladali puzzle, počúvali hudbu... O 12:00 sme ich odprevadili do jedálne, kde mali obed, potom niektorí dôchodcovia išli spať, iní pozerali televízor. V čase, keď boli naši klienti na obede, my – dobrovoľníci sme buď pomáhali pri roznášaní obedov, alebo sme upratovali (umývali stoly, riady...), keď to všetko bolo hotové, mohli sme si urobiť prestávku na obed. Od 14:00 do 16:00 boli klienti späť v našom zariadení, v popoludňajších hodinách boli ručné práce, spo-

ločenské hry – Človeče nehnevaj sa, wellness, výlety, prechádzky... O 16:00 sme našich seniorov odprevadili do ich izieb. Po odprevadení klientov sme ešte dali do poriadku priestory, v ktorých sídli denný stacionár.

Súčastou dobrovoľníckeho roku boli semináre, prednášky zamerané na sociálnu oblasť, na voľnočasové aktivity... Na seminároch som prichádzala do kontaktu s dobrovoľ-

níkmi z rôznych kútov sveta (Čína, Ghana, Madagaskar, Rusko, Ukrajina, Zimbabwe, Filipíny, atď.).

Dobrovoľnícky rok zbehol ako voda, a tak som 29. augusta 2014 prišla domov na Slovensko plná zážitkov, s ktorými som sa mohla čiastočne s vami podeliť. Sociálny dobrovoľnícky rok odporúčam všetkým mladým, ktorí sú vo veku od 18. do 26. rokov, túžia byť užitoční a neboja sa naučiť niečo nové.

- žk -

Pätnásty pokus

Niekedy si kladiem otázku: Či vôbec má zmysel uverejňovať nejaké zákusky v Zborovom liste, keď v čase internetu stačí, aby sme si sadli za počítať a cez vyhľadávač Google našli zákusok, ktorý chceme pripraviť a on nám v priebehu sekundy nájde nie jeden, ale stovky receptov na daný zákusok. Keď som sa pozrel na sociálne siete a rôzne internetové stránky zaoberajúce sa práve touto tematikou, tak ponuka všetkých možných i nemožných zákuskov je skutočne veľmi bohatá. Človek je niekedy z toho všetkého až pomýlený, pretože na jeden druh zákusku si prečíta niekoľko sto receptov s rôznymi odtieňmi a dôrazmi chutí. Ktorý z nich je teraz ten najlepší? Skúsení cukrári už pri pohľade na ingrediencie a ich hmotnosť dokážu posúdiť, či stojí za námahu pustiť sa do pečenia alebo nie a tí menej skúsení to musia vyskúšať a po čase sa to aj oni naučia.

Žijeme v internetovej dobe, kde nájdeme skoro všetko a i napriek tomu sa stále vydávajú knihy zo zákuskami. Dokonca aj ich predajnosť je úspešná. Lákadlom či tvz. marketingovým ťahom je, že za každou knihou sa skrýva nejaká známa osobnosť televíznej obrazovky. A tak si kladiem otázku: Kupujú ľudia tieto knihy kvôli osobnostiam, alebo kvôli skutočnému obsahu?

Ešte som nestačil vydať svoju vlastnú knihu so zákuskami či sladkými receptami. Možno, že sa mi aj to niekedy podarí. V Zborovom liste za posledných 15 rokov ich už vyšlo dosť – čiže je to slušná zostava na takú domácu svadbu s domácimi zákuskami. A tak mi zostáva veriť, že veríte mojim receptom, pretože sú osvedčené, vyskúšané a samozrejme aj chutné. Prajem vám, aby aj tieto zákusky sa dostali vo vašom sladkom rebríčku medzi tie obľúbené.

Vanilkovo-smotanové kocky

Suroviny na korpus: 5 vajec, 200g práškoveho cukru, 5 lyžíc polohrubej múky, 100g mletých orechov, 1 balíček kypriaceho prášku.

Suroviny na vanilkový krém: 400 ml mlieka, 150g kryštálového cukru, 2 balíčky vanilkového pudingu v prášku, 2,5 balíčka vanilkového cukru, 200 ml vaječného koňaku, 250g masla, ríbezľový džem.

Suroviny na smotanový krém: 3 téglyky šľahačky na šľahanie 33%, 4 kávové lyžičky želatínového stužovadla, 1,5 balíka vanilkového cukru, postrúhaná čokoláda.

Príprava korpusu: Z bielkov vyšľaháme hustý sneh, do ktorého za stáleho šľahania pridávame práškový cukor. Keď je cukor dobre vyšľahaný a bielková pena hustá, pridáme žĺtky a šľaháme. Potom jemne zamiešame múku s práškom do pečiva a pomletými orechmi. Pečieme pri teplote 180°C. Plech vystelieme papierom na pečenie, na ktorý vylejeme pripravené cesto.

Príprava vanilkového krému: Z mlieka vanilkového cukru a pudingo-vého prášku uvaríme hustý puding, ktorý necháme chvíľu vychladnúť. Potom doň zamiešame vaječný koňak. Maslo vyšľaháme s práškovým cukrom do peny. Obe hmoty za stáleho miešania spojíme. Na vychladnutý korpus natrieme vrstvu ríbezľového džemu, na ktorú nanesieme vanilkový krém.

Príprava smotanového krému: Šľahačku vyšľaháme s vanilkovým cukrom a so želatínovým stužovadlom. Pripravenú hustú šľahačku nanesieme na vanilkový krém a posypeme postrúhanou čokoládou.

Citronové rezy

Suroviny na korpus: 3 vajcia, 100g práškoveho cukru, 100g hladkej múky, 5 polievkových lyžíc oleja, postrúhaná kôra z jedného citróna.

Suroviny na krém: 250g masla, 200g práškoveho cukru, 300 ml mlieka, 3 polievkové lyžice hladkej múky, 1 vajce, 2 balíčky vanilkového cukru, šťava z troch citrónov.

Surovina na polevu: 2 balíky citrónovej polevy v prášku (2x100g Dr. Oetker), dve lyžice práškového cukru, šťava z dvoch citrónov.

Príprava korpusu: Z bielkov vyšľaháme hustý sneh, do ktorého za stáleho šľahania pridávame práškový cukor. Keď je cukor dobre vyšľahaný a bieliková pena hustá, pridáme žĺtky a ďalej šľaháme. Za stáleho miešania v malých dávkach prilievame olej a nakoniec zľahka vmiešame varechou hladkú múku. Do takto pripravenej masy pridáme postrúhanú kôru z jedného citróna (je lepšie, keď postrúhame vysušenú kôru, pretože čerstvá nabaľuje na seba múku a počas pečenia sa vytvárajú v korpuse hrčky). Pečieme pri teplote 180°C. Plech vystelieme papierom na pečenie, na ktorý vylejeme pripravené cesto. Celý postup opakujeme ešte jedenkrát.

Príprava plnky: Maslo vyšľaháme s cukrom do ľahkej peny. V mlieku rozšľaháme hladkú muku spolu s vajcom, vanilkovým cukrom a za stáleho miešania uvaríme hustú kašu, ktorú po vyhladnutí postupne pridávame do masla vyšľahaného s práškovým cukrom. Keď je masa spojená, pomaly pridávame šťavu z citrónov (odporúčam tri alebo podľa chuti si to môžete upraviť). Na jeden korpus nanesieme polovicu pripravenej citrónovej plnky, ktorú rovnomerne rozotrieme a pritlačíme druhým korpusom. Na ten rovnakým spôsobom nanesieme druhú polovicu citrónovej plnky, ktorú vyhladíme do skla, aby sme mohli na ňu rovnomerne vyliat citrónovú polevu.

Príprava citrónovej polevy: Citrónovú polevu v prášku zmiešame s práškovým cukrom a pridáme 6-8 lyžíc šťavy z citróna a vymiešame dohladka. (Ak bude poleva príliš hustá, pridajte ešte šťavu, aby sa vám dobre rozotierala po citrónovej plnke. Nenechajte polevu celkom stuhnúť. Pri krájaní sa potom láme. Treba vystihnúť ten moment, keď bude stuhnutá na 75%. Vtedy si ju nožom narežte (len polevu, nie celý koláč). Ak ju budete skôr narezávať, môže sa vám stať, že sa bude ťahať za nožom.

Štatistika roku 2014

Pokrstených:

18 ľudí Kežmarok: 13; 9 chlapcov, 4 dievčatá
 Huncovce: 4; 1 chlapec a 3 muži
 Ľubica: 1; 1 chlapec

	Meno a priezvisko	Dátum narodenia	Dátum krstu	Bydlisko
1.	Jaroslav Božoň	07. 05. 2013	09. 02. 2014	Kežmarok
2.	Zdenko Hurajt	10. 03. 2014	20. 04. 2014	Ľubica
3.	Ondrej Hanudel	10. 03. 2014	04. 05. 2014	Kežmarok
4.	Patrik Labuda	17. 04. 2014	25. 05. 2014	Kežmarok
5.	Karolína Stupková	09. 11. 2013	25. 05. 2014	Ústí nad Labem
6.	Nataša Józová	29. 04. 2014	01. 06. 2014	Kežmarok
7.	León Lefaire	23. 06. 2013	21. 06. 2014	Saint – Nazaire
8.	Bastian Langner	19. 02. 2014	21. 06. 2014	Frankfurt am Main
9.	Jakub Laskovský	20. 05. 2014	22. 06. 2014	Huncovce
10.	Leonard Olczár	15. 10. 2013	12. 07. 2014	Bratislava
11.	Zara Lea Knižková	16. 03. 2014	03. 08. 2014	Kežmarok
12.	Zita Trajčíková	26. 06. 2014	03. 08. 2014	Kežmarok
13.	Oleg Kováč	24. 05. 2014	16. 08. 2014	Kežmarok
14.	Damián Jankura	19. 07. 2014	04. 10. 2014	Kežmarok
15.	Branislav Dravecký	18. 07. 2014	02. 11. 2014	Kežmarok
16.	Eduard Polhoš	09. 06. 1997	11. 11. 2014	Huncovce
17.	Vratko Polhoš	07. 01. 1997	11. 11. 2014	Huncovce
18.	Lukáš Mirga	31. 12. 1996	11. 11. 2014	Huncovce

Požehnanie manželstva: 0

Kežmarok: 0;

Sobášení:

3 párov Kežmarok: 3; z toho 1 krížne manželstvo

	Dátum sobáša	Meno sobášených	Dátum narodenia	Bydlisko
1.	19. 07. 2014	Peter Lach Petra Benková	15. 09. 1983 25. 09. 1986	Kežmarok Kežmarok
2.	02. 08. 2014	Jaroslav Zuštiak Martina Glovocká	30. 06. 1974 21. 04. 1975	Poprad Poprad
3.	16. 08. 2014	Rastislav Benko Simona Semartonská	22. 04. 1979 19. 08. 1984	Kežmarok Ivanka pri Nitre

Pochovaných: 18 lidí Kežmarok: 12; z toho 7 mužov, 5 ženy
Stráne p. Tatrami 2; z toho 2 ženy
Ľubica: 3; z toho 1 muž a 2 ženy
Vrbov: 1; z toho 1 žena

	Dátum smrti	Meno zomrelého	Dátum narodenia	Bydlisko	Vek r-m-d
1.	01. 01. 2014	Helena Kernerová	30. 08. 1953	Kežmarok	60 – 4 – 2
2.	16. 02. 2014	Valéria Wolfová	07. 02. 1926	Vrbov	88 – 0 – 9
3.	02. 03. 2014	Adolf Ciriak	02. 06. 1941	Kežmarok	72 – 9 – 0
4.	31. 03. 2014	Zoltán Celár	18. 02. 1949	Kežmarok	65 – 1 – 13
5.	11. 04. 2014	Silvia Mladučká	30. 11. 1962	Stráne p/ Tatrami	51 – 4 – 11
6.	11. 05. 2014	Eugen Buchala	14. 05. 1935	Kežmarok	78 – 11 – 27
7.	13. 05. 2014	Eudovít Fassinger	09. 04. 1921	Kežmarok	93 – 1 – 4
8.	24. 05. 2014	Ivan Böhmer	16. 02. 1950	Kežmarok	64 – 3 – 8
9.	23. 06. 2014	Lenka Ogurčáková	17. 12. 1939	Kežmarok	74 – 6 – 6
10.	04. 08. 2014	Valent Siska	05. 02. 1926	Ľubica	88 – 5 – 29
11.	07. 08. 2014	Ondrej Božoň	10. 09. 1934	Kežmarok	79 – 10 – 28
12.	22. 08. 2014	Harold Roth	16. 12. 1938	Kežmarok	75 – 8 – 6
13.	21. 09. 2014	Mária Makovská	25. 09. 1939	Stráne p/ Tatrami	74 – 11 – 27
14.	09. 10. 2014	Eleonóra Brennstainerová	16. 06. 1971	Kežmarok	43 – 3 – 23
15.	16. 11. 2014	Anna Havírová	27. 06. 1928	Ľubica	86 – 4 – 20
16.	24. 11. 2014	Zlatica Gábrišová	24. 10. 1924	Kežmarok	90 – 1 – 0
17.	26. 11. 2014	Eva Marešová	24. 09. 1933	Ľubica	81 – 2 – 2
18.	15. 12. 2014	Eva Babušiaková	07.05.1953	Kežmarok	61 – 7 – 8

Prestup: 1

Prihlásený do zboru: 1

Konfirmovaných: 9 z Kežmarku; 5 chlapcov
3 dievčatá
a 1 žena

Konfirmandi:

1. ročník: 6 konfirmandov – z toho 1 z Vrbova, 1 z Ľubice a 4 z Kežmarku
Jančušková Erika, Kovalčík Timotej, Libiaková Vladislava, Neupauerová Zuzana, Svitanová Chiara, Zacherová Janka

2. ročník: 8 konfirmandov – z toho 5 z Ľubice a 3 z Kežmarku
Berecz Lukáš, Jendrušák Dominik, Kapolková Viera, Kováčová Ema, Krolák Ľuboš, Labuda Lukáš, Patúšová Ema, Trop Ľubo

Vyučovanie náboženstva v školskom roku 2013/2014 navštevuje			
	Kežmarok	Ľubica	Vrbov
1. ročník	4	1	1
2. ročník	5	-	1
3. ročník	3	1	-
4. ročník	4	1	-
5. ročník	4	-	-
6. ročník	4	2	-
7. ročník	5	1	1
8. ročník	3	5	-
9. ročník	4	-	-
Spolu:	36	11	3
Hotelová akadémia: 1 žiak			
Gymnázium: 2 žiaci			

Rozpis vyučovania náboženstva v Kežmarku

1. - 4. ročník: štvrtok o 15⁰⁰ h.
5. a 6. ročník: streda o 14³⁰ h.
7., 8. a 9. ročník: streda o 15¹⁵ h.

Rozpis vyučovania náboženstva v Ľubici:

- I. stupeň: utorok o 12³⁵ h.
II. stupeň: utorok o 13³⁰ h.

Rozpis vyučovania náboženstva vo Vrbove

- I. stupeň: streda o 11³⁵ h.
II. stupeň: streda o 11³⁵ h.

Štatistiku roku 2014 zostavil Roman Porubän

--- Slovom i obrazom ---

11. júla 2014 sa v Drevenom artikulárnom kostole uskutočnil v rámci festivalu Európske ľudové remeslo koncert Lenky Filipovej. Speváčka a gitaristka Lenka Filipová študovala na pražskom konzervatóriu a potom na Medzinárodnej hudobnej akadémii v Paríži odbor klasická gitara. Doposiaľ vydala okolo 20 albumov rôznych štýlových žánrov. Väčšina z nich bola ocenená ako zlatá alebo platinová doska. Okrem toho pôsobí aj ako autorka hudby a mnohé jej skladby sa stali veľkými a trvalými hitmi.

V Kežmarku sa nám predstavila nielen svojím spevom a svojimi nezabudnuteľnými skladbami, ktoré sa stali obľúbenými u všetkých ge-

nerácií. Tento koncert bol venovaný aj klasickej hudbe, ktorú študovala v Paríži. Vážna hudba a Lenka Filipová – to sa nepočuje až tak často, ale v poslednej dobe ju Lenka na svojich koncertoch propaguje čoraz viac. Ako sama povedala: „Hoci mám klasiku rada, nerobila som koncerty vážnej hudby ani ako študentka a ani potom. Vždy som pestovala dvojkoľajnosť – to znamená, že popri hre na gitaru som si aj spievala a moji profesori na konzervatóriu ma v tom podporovali. Publikum som si nakoniec získala pesničkami, ktoré som si skladala a spievala pre potešenie. Na nich som si vybudovala meno i image. Veď je predsa dôležité, aby ľudia na vás chodili

LENKA FILPOVÁ SO SVOJOU GITAROU

a oni chodili na moje pesničky. Tak vzniklo podhubie môjho publika. Mnohí pritom vedeli, že som vyštudovala klasiku, ktorej som sa spočiatku skoro vôbec nevenovala. Ale prišiel čas, keď som mohla postupne do koncertov zaradiť aj gitarovú klasiku, či klasiku od svetoznámych autorov upravenú pre gitarový part.“

A my len môžeme potvrdiť jedinečnosť koncertu, ktorý bol odohraný v rámci Európskeho ľudového remesla v Drevenom artikulórnem kostole v Kežmarku. Gitarová klasika v prevedení Lenky Filipovej popretkávaná jej pesničkovými hitmi v sprievode svojej dcéry prinášalo pre poslucháča potešenie a pokoj, ktorý vyžaroval z hudby, ale i priestoru, v ktorom táto hudba bola prezentovaná.

13. júla 2014 sa v Drevenom artikulórnem kostole na záver dní Európskeho ľudového remesla uskutočnil koncert Jany Kirschner, ktorá sa nám predstavila aj so svojou skupinou a manželom Eddie Stevenom, ktorý ju sprevádzal na klavíri. Vlastným menom Jana Kirschnerová je slovenská popová speváčka a finalistka súťaže Miss Slovensko v roku 1996. Popularitu si získala albumom *V cudzom meste*, za ktorý jej boli udelené ceny Hudobnej akadémie v dvoch kategóriách: *Umelec roka* a *Album roka*. V roku 1999 vyhrala v ankete Zlatý slávik v kategórii *Speváčka roka* a v tom istom roku bola denníkom Pravda zaradená medzi 10 osobností roka. Svojou prítomnosťou na domácej hudobnej scéne zaplnila Jana Kirschner

DCÉRA LENKY FILIPOVEJ - LENNY

medzeru po absencii sólových speváčok od čias Mariky Gombitovej. Označovaná je tiež ako prvá dáma slovenského popu.

Umelecká agentúra Bell Canto Poprad uviedla v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku mimoriadny exkluzívny koncert v podaní výnimočnej charismatickej slovenskej speváčky, ktorá je zároveň aj autorkou svojich piesní. Jana Kirschner sa predstavila so svojou 15 člennou medzinárodnou hudobnou skupinou (špičkoví muzikanti z Anglicka, Českej republiky a Slovenskej republiky) a ich najnovším koncertom s názvom: MORUŠA BIELA. Spolupracovala s M. Horáčkom a P. Hapkom na albume „Mohlo by tu byť i líp“ a tak získala rešpekt aj na českej hudobnej scé-

ne. S Jaromírom Nohavicom neskôr naspievala úspešný duet „První noc v novém bytě“. V r. 2002 prichádza s albumom Pelikán. Po nahratí platne „Veci, čo sa dejú“ získala ocenenie Spevákka roka a pieseň „Na čiernom koni“ sa stala najúspešnejšou skladbou. V r. 2005 odchádza do Londýna, kde nahráva album Shine (2007). Rok na to píše titulnú skladbu k filmu „Pokoj v duši“, ktorá jej prinesie opäť veľký úspech. Túžba tvoriť v slovenskom jazyku ju prijme k napísaniu slov. albumu: MORUŠA BIELA, ktorý vyniká svojou zrelosťou muzikantskou aj ľudskou. Producentom sa stáva jej životný partner Eddie Stevens. Album získal prestížne hudobné ocenenie – Album roka 2013 v kategórii World music. Na koncerte v Kež-

JANA KIRSCHNER S ORCHESTROM

marku sme si mohli vychutnať všetky známe veľké hity tejto kvalitnej a uznávanej speváčky.

15. – 23. júla 2014 sa 18 mladých dobrodruhov vydalo spoznávať chorvátske mesto Biograd. Popoludní sme pred červeným kostolom nasadli do autobusu a vydali sa na 12 hodinovú cestu. Cestou sme zbierali účastníkov zájazdu v Poprade a Košiciach, a potom cez Budapešť sme smerovali rovno do chorvátskeho mesta Biograd, ktoré je prístavným a turisticky obľúbeným mestom v severnej Dalmácii. Nachádza sa v Zadarskej župe približne 28 km od Zadaru.

Keď sme ráno dorazili do Biogradu pred penzión IVE, po prebdeť noci sme boli dosť dolámaní. Na nádvorí penziónu sme strávili neja-

ký čas, kým sa turisti vysťahovali a chyžné poupratovali po nich penzión. Milým prekvapením bolo pre nás to, že pred nami tam boli Kežmarčania. Branislav Bartko odovzdal priamo štafetu svojmu bratovi Jánovi. Po ubytovaní sme sa dali na prieskum mesta a pláží, ktoré nás čakali počas ôsmich slnečných dní. Do svojich tašiek sme si zobrali všetko, čo je potrebné na kúpanie v mori a nasmerovali sme si to rovno na tú najväčšiu pláž. Konečne vytúžené more, ktoré bolo príjemné, osviežujúce a ponúkalo množstvo zábavy! Poniectorí si na tejto pláži vyskúšali rôzne atrakcie od toboganov až po rôzne vodné preliezky.

Náš mládežnícky tábor nebol iba o plávaní, vylihovaní, obdivovaní a skúmaní. Každý deň sme sa ho

TO BOLA FUŠKA - 12 HODÍN V AUTOBUSE

snažili naplniť aj duchovným obsahom a štúdiom Biblie, cez ktorú sme spoznávali Boží plán spásy pre náš život. Každý účastník tábora dostal 40 stranový farebný pracovný zošit. Na obale bola napísaná hlavná téma: Ako sa Ježiš môže stať Pánom môjho života. Táto téma bola rozdelená do ďalších ôsmich podtém, ktorými sme sa zaoberali každý ďalší deň. Témy našich zamyslení boli nasledovné: 1. Pripraviť sa, pozor ..., štart!; 2. Bez práce nie sú koláče; 3. V čom je rozdiel; 4. 100% dôvera; 5. Fakt; 6. Poďme na to; 7. Buď fit; 8. Vnútna zmena. Tento pracovný zošit s jednotlivými témami sa mal stať pre našich mládežníkov akýmsi sprievodcom, ktorý im mal ukázať, prečo je dôležité, aby sme vo svojom živote mali Ježiša Krista ako svojho Pána.

Snažili sme sa cez Božie slovo spoznávať Ježiša a zároveň sme sa učili, ako Ho môžeme urobiť Pánom svojho života. Učeník sa učí a nasleduje. Keď sa Ježiš stane naším Pánom, tak odrazu poznávame mnohé veci o sebe samom a vidíme ich v úplne inom svetle – väčšinou v tom tmavom a špinavom. Ale Ježiš nám hovorí, že tento stav nemusí pretrvávať v našom živote. Ak ho chceme zmeniť, tak sa Mu musíme viac podobáť, to znamená, musíme Ho urobiť Pánom svojho života. Potom budeme aj my vyznávať s apoštolom Pavlom: **„Spolu s Kristom som ukrižovaný a nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus. A nakoľko teraz žijem v tele, žijem vo viere v Syna Božieho, ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa“** (G 2,19,20).

TU SA TOČIL FILM - POKLAD NA STRIEBORNOM JAZERE

Stretnutia pri Božom slove a našich pracovných zošitoch sprevádzala i duchovná pieseň. Brat farár pripravil spevník s 29 mládežníckymi piesňami, ku ktorým urobil hudobný sprievod. Niektoré piesne z tohto spevníka sa stali hitmi a nebolo dňa, že by sme ich nespievali ako napríklad: Kam by som šiel, Ty mi dávaš nohy jeleníc, Či si veľký a či malý, Kráľovi kráľov a Pánovi pánov, Vesmirom znie, Šiel, kadial' ja chodím. Keďže naše štúdium sa uskutočňovalo na nádvorí penziónu, ktorý bol pri hlavnej ceste na pláž, tak neraz pri spievaní piesní sa okoloidúci pri nás pristavili.

A čo sme ďalej robili? Okrem toho, že sme chodili na pláž a čapkali sa v Jadranskom mori, kde sme dokonca z morských kameňov stavali

pyramídy, urobili sme si aj niekoľko fakultatívnych výletov. Prvým z nich bol výlet loďou okolo ostrovov Kornati – národného parku, kde sme nakoniec zakotvili pri slanom jazere. Na tomto mieste sa natáča dej známej vinetuovky: Poklad na striebornom jazere. Počas troch hodín sme mali možnosť spoznávať okolitú prírodu, ale aj vodu tohto slaného jazera. Tí šikovnejší si to vyšliapali aj na kopec, ktorý sa nachádzal nad jazerom. Plavba loďou bola zaujímavá a na lodi sa o nás dobre postarali, aby sme náhodou nezomreli od hladu. A čo iné ako rybu sme mohli dostať na obed + pečenú bravčovú krkovičku s kapustovým šalátom a chlebom? Ďalší z fakultatívnych výletov sme si urobili do mesta Zadar. Je to staré histo-

NAŠE PYRAMÍDY V JADRANSKOM MORI

rické mesto, v ktorom žije približne 80 tisíc obyvateľov. Prvé zmienky o tomto meste pochádzajú z 9. storočia pred narodením Ježiša Krista. Patril pod Rímsku ríšu, neskôr bol súčasťou Talianska a v čase II. svetovej vojny bol dôležitou fašistickou pevnosťou. V tomto meste sme mohli vidieť pozostatky z rímskeho obdobia, ktoré reprezentuje predovšetkým opevnenie mesta. Navštívili sme chrám sv. Donáta z 9. storočia, vedľa ktorého sa nachádza veža so zvonnicou. Okrem toho sme videli baziliku sv. Anastázie z 12. storočia a niekoľko ďalších kostolov a kláštorov zo stredoveku. Z novodobých pamiatok stojí za zmienku Morský organ, ktorý sa nachádza na brehu mora v západnej časti mesta. Sú to biele schody, ktoré v sebe ukrývajú

píšťaly a pri najmenšom pohybe vln a vetra vydávajú príjemnú a pritom zvláštnu melódiu.

V posledný večer nášho pobytu v Biograde sme si spestrili nočnou jazdou na vláčiku po meste. Keďže v meste je do polnoci čulý turistický ruch, tak my sme sa na chvíľu k tomuto ruchu pridali. Myslím si, že tak bláznivých cestujúcich po Biograde ešte ani nemali. Ale tento zážitok stál za to. Dokonca sme vyprovokovali aj samotného rušňovodiča, ktorý sa k nám pridol a na záver sa neváhal s nami odфотографovať. Posledný deň sme si vychutnávali podmorské dno Jadranského mora. Malou ponorkou sme skúmali, čo všetko Jadranské more v sebe ukrýva, aké živočíchy tam žijú, aké ryby plávajú, ale aj čo neporiadni turis-

SPOLOČNÁ FOTKA V HISTORICKOM JADRE MESTA ZADAR

ti hádzu do mora. Večer sme nasadli do svojho autobusu a ani sa nám nechcelo veriť, že osem dní nášho pobytu v chorvátskom Biograde sa nám skončilo.

A čo povedali o tomto výlete samotní účastníci? Na facebooku sme si niektorí mohli prečítať: „*Nad očakávanie dobre bolo! Ozaj si túto dovolenku budem pamätať veľmi, veľmi dlho! Toľko voní ... zvukov ... krásy ... spomienok ... smiechu ... lámajúcich sa ladv ... večerných prechádzok ... rozhovorov ... že fakt môžem len chváliť Pána Boha, aký je dobrý! Síce flakaty šúpajúci sa chrbát s rôznymi geometrickými útvarmi z môjho lenivého natierania sa a biele nohy z lovu na mušle ...(!!! veľmi super to bolo...aj do takých väčších hĺbok sme šli!), ale veď opáliť sa môžem aj doma na zá-*

hrade ... už dávno ... ak vôbec niekedy... mi nebolo tak slobodne...“

3. augusta 2014 na 7. nedeľu po Sv. Trojici náš cirkevný zbor navštívil brat farár z Českobratrskej cirkvi evangelickej Praha – Kobylisy Miroslav Erdinger s manželkou Eliškou. Na bohoslužbách nám poslúžil zvestou slova Božieho. Už sa stáva pravidelnosťou, že v takomto augustovom čase môže náš cirkevný zbor prežívať Božie požehnanie zo služby brata farára. Nebolo tomu inak ani tohto roku, čomu sa teším a čím sa aj čoraz viac upevňujú vzťahy medzi nami.

Tohto roku sa na bohoslužbách zamýšľal na textom: Ján 10,11-28. Vo zvesti poukázal na to, že človek v dnešnej dobe žije v zložitej situácii, keď morálka je v kríze, ekono-

S RUŠNOVODIČOM PO ZAUJÍMAVEJ CESTE VLÁČIKOM

ka je v kríze a keď sa človek dostáva do stredného veku, tak aj ten je označovaný ako krízový. Slovo kríza sa stalo veľmi moderným a frekventovaným slovom. Dostalo silný náboj a niekedy pôsobí strašidelne. Ak sa kríza dotýka osobne človeka, tak to bolí. Ďalej poukázal na to, že v dnešnej dobe sa málokto zaoberá tým, čo kríza vlastne znamená. Ona je zároveň aj príležitosťou na zmenu. V kríze človek môže zhliaďnuť iné hodnoty, ako vnímal doposiaľ. Nová zmluva nám na krízu poukazuje ako na okamžik rozhodnutia, a tak sa kríza môže stať aj súdom nad človekom. Do tejto situácie však zasahuje Boh so svojou ponukou sily a pokoja, so svojou ponukou milosrdenstva. A to je sila, ktorá nám pomáha riešiť naše krízy. Keď počujeme

slová: „***Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier život kladie za ovce.***“, tak to sú situácie, keď si uvedomujeme, že Boh sa o nás stará aj v čase, keď prežívame vo svojom živote krízu. Dobrý pastier Ježiš Kristus sa obracia ku všetkým. K tým, ktorí už dávno tvoria Boží ľud, ale aj k tým, ktorí ešte nič o dobrom pastierovi nevedia. On svoju pastiersku službu je pripravený naplniť až po Golgotu. Kristova obeť na Golgote – to je odpoveď na krízu ľudského života.

Keďže na týchto službách Božích sa uskutočnil Krst Svätý dvoch detí: Zity Trajčíkovej a Zary Ley Knižkovej, brat farár podotkol, že pokrstené dieťa sa stáva Božím človekom, ktorý je poznačený menom Ježiša Krista a pozvaný na cestu s Ním. To znamená, že dieťaťu už v Krste Svä-

KRST ZITY TRAJČÍKOVEJ A ZARY LEY KNIŽKOVEJ

tom je zasľúbené víťazstvo nad krízami života, ak sa človek nechá viesť dobrým pastierom. Nikto sa krízam v živote nevyhne. Raz nás bolia viac, inokedy menej. Uvedomme si však, že Ježiš je víťaz a toto víťazstvo ponúka aj nám, aby sme dokázali prekonávať všetky životné krízy.

Brat farár Erdinger spolu s domácim bratom farárom Porubänom potom spoločne pokrstili deti a požehnali ich Božím slovom. Po skončení bohoslužieb v Kežmarku brat farár Erdinger poslúžil zvestou slova Božieho vo filiálke Veľká Lomnica.

3. augusta 2014 sa v Drevenom artikulárnom kostole uskutočnil koncert Miriam Kaiser. Nápaditá hravá hudba plná obrazov, hlboké duchovné texty a fascinujúca farba a jemnosť v hlase. Tak poslucháči

opisujú tvorbu a výraz skladateľky, huslistky a speváčky Miriam Kaiser, ktorá s hudbou vyrastala. Viedli ju k nej rodičia, ktorí zabezpečili hudoBNé vzdelanie všetkým svojim deťom, podporovali ich a povzbudzovali k vystúpeniam pred publikom. Jedným z kľúčových momentov pre hľadanie vlastného výrazu bolo pre Miriam pozvanie hrať v skupine a rozvíjať improvizačné schopnosti. Vtedy mala iba dvanásť rokov. Neskôr počas štúdií na bratislavskom konzervatóriu ju brat Marek prizval, aby vytvorila sláčikové aranžmány k skladbám, ktorých vydanie pripravoval. Pootvoril jej tak bránu k tvorbe samotnej, k objavovaniu inšpirácie, frustrácie, ale aj radosti, úľavy a uspokojenia, ktoré prináša. Miriam našla cestu, ako môže vyjad-

MIRIAM KAISER SO SVOJOU KAPELOU

riť svoje pocity, myšlienky a prežívania a začala objavovať svet vlastných melódií a svojej hudby.

Svoju dosiaľ najúspešnejšiu pieseň Premenená vytvorila v období, keď pôsobila v orchestri Slovenského národného divadla. Podľa jej vlastných slov Premenená vznikala veľmi dlho, ale stálo to za to: niekoľko týždňov sa držala na prvej priečke hitparád Rádia 7 a Rádia Lumen, bola hraná aj na celoštátnych okruhoch Slovensko a Regina a organizátori kresťanského festivalu Campfest si Premenenú dokonca vybrali za ústrednú myšlienku celého festivalu v roku 2011. V tom istom roku už vzniklo prvé demo s názvom Isté veci, na ktorom sa nachádzajú ďalšie štyri skladby, vrátane piesní Keksy a Isté veci, ktoré hrá aj washingtonské rádio GloryStar.

Miriam tvorí rozmanitú, farebnú a štýlovo nespútanú hudbu, ktorou oslovuje širokú škálu poslucháčov. Hoci vychádza z klasickej hudby a obľubuje citlivé využitie nástrojov a jemné nuansy, podľa jej vlastných slov niekedy má rada „aj dravosť, agresivitu a rúznosť, podľa toho, ako si ktorá pieseň vyžaduje.“ Svoju tvorbu dosiaľ predstavila prevažne bratislavskému publiku. Vystupovala v Zichyho paláci v projekte „Potichu“, účinkovala na podujatí „Knižné hody“, hrala a spievala v rámci Kultúrneho leta v projekte „Žalmy kráľa Dávida.“ V spolupráci so skupinou svoj prvý celovečerný koncert odohrala v máji 2013 v Gospel Café. Mimo Bratislavy hrala na letnom festivale GalotaFest 2013. V júni 2014 vydala svoje debuto-

MIDRIAK, PORUBÄN, VEREŠČÁK, KOVÁČOVÁ, KONOPEUSOVÁ

vé dlhohrajúce CD s názvom Deň dňu, ktoré nahrala v spolupráci s Milanom Adamcom, Andrejom Hruškom, členmi orchestrov Slovenského národného divadla a Slovenskej filharmónie a ďalšími hosťami.

16. augusta 2014 sa v evanjelickom kostole v Toporci konali služby Božie, ktoré uviedli do života knihu Ing. Františka Šťastného: Opustené kostoly Horného Spiša. Zvestou slova Božieho pri tejto príležitosti poslúžil brat emeritný biskup Ján Midriak. Do liturgie sa zapojili senior Tatranského seniorátu Roman Porubän, domáca sestra farárka Ľubica Sobanská, brat farár z Popradu-Veľkej Jozef Vereščák a sestry farárky Mária Kováčová a Karolína Konopeusová. Prítomných v úvode pozdravila zborová dozorkyňa Katarína Kolumbero-

vá. Po zvesti slova Božieho zaspieval Dávid Jendrušák pieseň od Lucie Bílej Desatero na hudobný motív Leonarda Cohena: Haleluja.

Po skončení služieb Božích sa účastníci odobrali do kultúrneho domu v obci Podhorany, kde sa konala prezentácia knihy: Opustené kostoly horného Spiša. Táto téma, ako povedal sám autor, vznikla pri písaní jeho predchádzajúcej knihy: Kostol na konci sveta. Ten sa nachádza v Ihľanoch a už vtedy ho autor zaradil medzi opustené kostoly, kde sa Boží ľud stretáva raz do roka pri príležitosti pamiatky posvätenia chrámu. V tejto obci niet evanjelikov, pretože museli nedobrovoľne zanechať svoju domovinu, ktorú si po stáročia budovali, vrátane krásneho kostola. Už vtedy autor vedel,

SLUŽBY BOŽIE V TOPORCI PRI UVEDENÍ KNIHY

že podobných kostolov sa na Hornom Spiši nachádza niekoľko.

Kostoly niekto opustil – sú teda opustené! Tí, ktorí sa s kostolom museli rozlúčiť, konali tak so slzami v očiach a ich rodný kostol, v ktorom boli pokrstení, confirmovaní a možno i sobášení, zostane raz a navždy ich kostolom, aj keď sa od neho vzdialili na viac než tisíc kilometrov. Odsun nemeckého obyvateľstva zo Slovenska bol organizovaný podľa smerníc číslo 5000/46 zo dňa 21. marca 1946. Pri samotnom odsune sa išlo do takých detailov, že pre každú obec na Hornom Spiši, v ktorej bývalo nemecké obyvateľstvo, sa vypracoval podrobný plán odsunu. Ten stanovil, koľko vagónov bude potrebné zaistiť, aby sa mohol odsun nemeckého obyvateľstva zreali-

zovať rýchlo a hlavne potichu. Nikto si v spoločnosti nedovolil ani len pozdvihnúť hlas, aby náhodou neprišiel do podozrenia z nepriateľskej činnosti. V dôsledku týchto opatrení a ďalších zmien v spoločnosti zostalo na Hornom Spiši 15 opustených kostolov, ktoré sa nachádzajú v týchto obciach: Bušovce, Huncovce, Ihľany, Jurské, Lomnička, Mlynica, Podhorany, Rakúsy, Stráne pod Tatrami, Tatranská Kotlina, Toporec, Tvarožná, Vrbov, Výborná, Žakovce.

Dnešná pluralizácia a globalizácia spoločnosti, ktorá je poznačená značným liberálnym myslením, je ďalšou hrozbou nielen pre kostoly, ale aj pre kresťanstvo. Hodnoty viery sú čoraz viac spochybňované napriek tomu, že mnohé odbor-

TOPOREC: ROMAN PORUBÄN A DÁVID JENDRUŠÁK

né štúdie konštatujú, ako sú pre vyspelú spoločnosť potrebné, ak v nej nemá vládnuť individualizmus, egoizmus a z neho prameniaca korupcia a iné zlo. A tak zostáva na nás, do akej miery prijímame kresťanské hodnoty, do akej miery dovoľíme, aby ovplyvňovali náš život, aby do budúcnosti tu nezostali ďalšie opustené kostoly.

24. augusta 2014 sa uskutočnilo v zborovej miestnosti na 10. nedeľu po Sv. Trojici – tzv. Kajúcu stretnutie dôchodcov aj s prislúžením Večere Pánovej. Domáci brat farár sa prítomným prihovoral na text z proroka Izaiáša 1,10-17. Vo zvesti slova Božieho poukázal na to, že možno si ani nevieme predstaviť, akou nádhernou a monumentálnou stavbou bol Jeruzalemský chrám. Tým,

že bol postavený na kopci, tak už z diaľky vítal pútnika. Do jeho nádvorí sa zmestilo veľké množstvo ľudí. Slávnostné zhromaždenia počas výročných sviatkov museli byť s takýmto množstvom ľudí veľkolepé. Účastníkov určite naplňal hrejivý pocit krásnych zážitkov a duchovného obohatenia.

No však do takejto radostnej nálady zaznelo slovo proroka Izaiáša: „**Počujte slovo Hospodinovo, kniežatá Sodomy, naslúchaj učeniu nášho Boha, ľud Gomory.**“ Izrael tomuto obrazu veľmi dobre rozumel. Ústami proroka Izaiáša Boh hovorí, že sú mu odporné všetky druhy obetí, ktoré mu prinášali v zmysle náboženského kultu, ktorý prinášali kňazi. Ba dokonca s odporom sa odvracia aj od modlitieb a prosieb, ktoré

STRETNUTIE DÔCHODCOV NA KAJÚCU NEDEĽU

sa mu prednášajú vystretými rukami. Čo teda Boh chce? Tieto slová povedané uprostred nejakého sviatku museli pôsobiť ako na ľudí, tak i na kňazov veľmi neprijemne.

Boh nemá záujem len o sviatočné chvíle, o sviatočného človeka. Boh chce žiť v spoločenstve s človekom neustále. On nás nechce vidieť len v štedrovečernom dave, ktorý kráča do kostola. On si všima náš život aj mimo týchto sviatočných chvíľ. Tým nám chce byť povedané, že ak človek je primitívny, Boh nie je primitív. Keby ním bol, tak by sa uspokojil iba so sviatočnou bohoslužbou. No zároveň tým Pán Boh pokazuje, že preňho je veľkou ohavnosťou človek, ktorý sa síce pobožne zúčastňuje náboženských slávností a mnohých iných prejavov nábo-

ženského života, ale vo svojich všedných dňoch – v manželstve, zamestnaní, úrade, obchode či všade inde si žije, ako keby Boha nebolo. Takéto pokrytectvo ostro kritizoval aj Pán Ježiš Kristus. A preto toto Izaiášovo slovo je nám potrebné chápať ako výzvu k pokániu.

30. augusta 2014 sa uskutočnil gala koncert Občianskeho združenia Opera Slovakia. Na koncerte vystúpili talentovaní začínajúci operní speváci, ako aj hostia známi z medzinárodnej opernej scény: Jana Kuručová, rodáčka z Tvarožnej a v súčasnosti sólistka Deutsche Oper Berlin, Peter Berger, dlhoročná sólistka košickej opery Emy Csemy, Matej Rendoš – detský soprán, Martin Kovács – barytón (študent košického konzervatória), Judita Andelo-

ŠŤASTNÁ BABKA SI VARUJE SVOJU VNUČKU

vá – mezzosoprán (študentka), Marianna Hochelová – soprán a dlhoročná stálica košickej opernej scény. Na klavíri ich sprevádzala známa klaviristka Júlia Grejtáková. Výťažok z koncertu bol venovaný na vytvorenie prvého Denného centra Nezábudka pre deti s viacnásobným postihnutím z Liptova a okolia.

Generálnym partnerom koncertu bola finančná spoločnosť DELUVIS, ktorá zriadila FOND POMOCI DELUVIS ako nástroj vyjadrujúci politiku filantropie. V rámci tejto myšlienky má spoločnosť za sebou úspešný pilotný projekt v podobe Charitatívneho koncertu, ktorý sa konal v júni 2014 v evanjelickom kostole na Memorandovom námestí v Martine. Mediálnym partnerom tohto hojne navštevovaného podujatia

sa stal portál Opera Slovakia. Výťažok bol venovaný Stredisku Evanjelickej DIAKONIE – Domu Dobrého Pastiera v Sučanoch.

Beneficiantom pomoci, teda finančných prostriedkov vyzbieraných od sponzorov podujatia a od návštevníkov koncertu v Kežmarku, bolo občianske združenie Nezábudka Liptovský Hrádok, ktoré sa v regióne Liptova venuje deťom s viacnásobným postihnutím. Výťažok bol venovaný na zriadenie prvého Denného centra NEZÁBUDKA v regióne Liptova. Tento zámer je súčasťou dlhodobého projektu s cieľom do piatich rokov vybudovať Centrum komplexnej špeciálnopedagogickej starostlivosti o ľudí s viacnásobným postihnutím. Prostredníctvom tohto centra sa má zabezpe-

OPERNÉ GALA NA POMOC DEŤOM

čiť pre deti komplexná starostlivosť a pomoc ich rodinám prevenciou, diagnostikou, poradenstvom, rehabilitáciou, edukáciou, či dennou špeciálnopedagogickou starostlivosťou.

Opera Slovakia je na Slovensku jediný spravodajsko – publicistický operný portál občianskeho združenia Opera Slovakia, monitorujúci kompletný operný život na Slovensku s presahom do zahraničia. Počas trojročného fungovania sa stal navštevovaným a rešpektovaným médiom v odborných a laických kruhoch. Prináša ucelené operné spravodajstvo a publicistiku, zaznamená slušnú návštevnosť a stal sa mediálnym partnerom všetkých slovenských operných divadiel a profesionálnych hudobných inštitúcií. Okrem domácich čitateľov je monito-

rovaný aj rôznymi zahraničnými inštitúciami a organizáciami, ktoré sledujú kompletný operný život na Slovensku. Hlavným cieľom občianskeho združenia Opera Slovakia je podpora šírenia slovenskej opernej kultúry na Slovensku a v zahraničí s presahom do iných žánrov klasickej hudby.

31. augusta 2014 sa uskutočnila v Drevenom artikulárnom kostole prezentácia knihy od Ing. Františka Šťastného: *Opustené kostoly Horného Spiša* za účasti samotného autora s manželkou a vydavateľstva ViViT. Problematika chátrajúcich, opustených a málo využívaných kostolov sa v ECAV na Slovensku v posledných rokoch stala vypuklým problémom, a to nielen po medializácii evanjelického kostola v Lomničke (TAS) a Kameňanoch (GES) 16. januára

OPERNÍ SPEVÁCI V ZÁVERE KONCERTU

2012 prostredníctvom časopisu Týždeň či webovej stránky www.ohrozenekostoly.sk, ale aj samotná Evanjelická cirkev si kládla na zasadnutí Generálneho presbyterstva 7. októbra 2011 rôzne otázky, týkajúce sa možností ich záchrany. Na tomto zasadnutí zriadila komisiu, ktorá má zmapovať a vyhodnotiť stav týchto kostolov. Predsedom tejto komisie je senior Tatranského seniorátu Mgr. Roman Porubän, a to aj z toho dôvodu, pretože na území Tatranského seniorátu sa nachádza najviac takýchto kostolov po odchode nemeckého obyvateľstva.

Pri pohľade na tieto kostoly sa zo všetkých strán ozýva jedna otázka: Prečo tak dopadli? Hľadanie odpovede nie je jednoduché, pretože dôvodov, kvôli čomu tieto kosto-

ly chátrali, či stali sa opustenými, je niekoľko. V dôsledku dejinného vývoja, ktorý bol poznačený rôznymi politickými rozhodnutiami smerujúcimi proti cirkvi, vysídlením nemeckého obyvateľstva po II. svetovej vojne, či veľkou migráciou obyvateľstva v 70-tych rokoch 20. storočia, ktorá pokračuje až dodnes a usadením sa neprispôsobivého rómskeho obyvateľstva v mnohých obciach na Spiši a Gemeri, či neraz vlastnou lahostajnosťou dnes stojíme pred týmto fenoménom, ktorý je potrebné riešiť, ak nechceme, aby sa nakoniec tieto stavby sanovali, s ktorými by sa stratilo kus kultúrneho a duchovného dedičstva tohto národa.

Pred nejakým časom, to znamená ešte skôr než bola napísaná kniha: Opustené kostoly, navštívil bra-

AUTOR KNIHY ING. F. ŠĽASTNÝ A VYDAVATEĽ ING. M. LIPTÁK

ta seniora autor tejto publikácie brat František Šťastný, ktorý sa prišiel poradiť, či má zmysel sa púšťať do tejto problematiky a či bude o ňu v knižnej podobe nejaký záujem. Brat senior na to odpovedal, že problematika je veľmi široká a zároveň na spracovanie aj dosť komplikovaná a bude potrebné vynaložiť nemalé úsilie k tomu, aby mohla vôbec vyjsť. A zároveň podotkol, že je ochotný spolupracovať a poskytnúť materiál, ktorý sa jemu doposiaľ podarilo zhromaždiť. A tak sa brat Šťastný pustil do mravčej práce, ktorú v poslednú augustovú nedeľu prezentoval v Drevenom artikulárnom kostole. Zarecitovaním básne nám poslúžil Ján Bachleda a zaspievaním piesne: Ty si môj pastier Dávid Jendrušák z Lubice.

7. septembra 2014 na 12. nedeľu po Sv. Trojici sme slávnostne na službách Božích v Drevenom artikulárnom kostole začali nový školský rok 2014/2015. Spolu s deťmi pred bohoslužbami sme sa stretli v zbrovej miestnosti, odkiaľ sme spoločne odišli do chrámu Božieho vyprosiť si pre nový školský rok Božie požehnanie. Do programu sa zapojili aj samotné deti zaspievaním piesne: Či si veľký a či malý a Ty mi dávaš nohy jeleníc. Tieto piesne sa stali akýmsi hitom na stretnutiach dorastu a predovšetkým na výlete, ktorý sme absolvovali počas prázdnin v Chorvátsku.

Brat farár vo svojom príhovore na text z 2. knihy Kráľov 5,5 rozprával príbeh o dievčatku, ktoré bolo na dovolenke bez rodičov. Jej rodičia však nechceli, aby šla sama

DÁVID JENDRUŠÁK PRI SPEVE PIESNE: TY SI MÔJ PASTIER

na dovolenku, ale nepriateľskí vojací ju násilne zobrali z kruhu rodiny a uniesli ju ako obeť. Dievčina sa dostala do cudzej krajiny, kde slúžila cudzím ľuďom. Možno si ani nevieme predstaviť, akú hrôzu prežívala v cudzej krajine, kde sa stala slúžkou. Jedného dňa jej pán, Sýrsky Naaman, ochorel strašnou chorobou, ktorá sa volala malomocenstvo. Nieкто by si pomyslel: Však ten Naaman si to zaslúžil. Dievča, ktoré slúžilo u svojho pána, sa mohlo radowať z Naamanovej choroby, no však ono sa správalo neštandardne – bolo jej ľúto Naamana. Zo svojho rodného domova z Izraela si pamätala, že v jej krajine žil prorok, ktorý sa menoval Elizeus. Táto dievčina vedela, že Pán Boh si tohto muža používa, aby prostredníctvom zázrač-

ných činov poukázal na Boha, ktorý stvoril tento svet a je jeho zvrchovaným Pánom. To znamená, že má moc uzdraviť aj takú chorobu, akou je malomocenstvo. A tak povedala Naamanovi o tomto Božom mužovi, ktorý mu môže pomôcť. Z toho vyplýva, že dievča sa nesprávalo neslušne voči Naamanovi. Jej život je pre nás na začiatku školského roka dobrým svedectvom. V čom?

- 1) U Božieho služobníka nezáleží na veku a vzdelaní. Aj obyčajné dievča bez vzdelania môže stať v Božej službe.
- 2) U Božieho služobníka záleží na milujúcom srdci. Keby to dievča nemalo vo svojom srdci lásku, tak nikdy by sa nezmienilo pred Sýrskym Naamanom o Elizeovi, ktorý mu pomohol z malomocenstva.
- 3) U Božieho služobní-

VYSTÚPENIE DETÍ NA ÚVOD ŠKOLSKÉHO ROKA 2014/2015

ka záleží na ochotnom srdci. Nestačí mať iba milujúce srdce, ale aj ochotné. To je srdce, ktoré chce pomôcť druhým ľuďom. V zmysle týchto troch poučení brat farár poukázal deťom, ako sa majú správať počas celého školského roka medzi svojimi spolužiakmi, kamarátmi, ale i v rodine. Po príhovore deti dostali požehnanie do nového školského roka.

13. septembra 2014 sa v našom cirkevnom zbore uskutočnil XV. ročník Zborového dňa. Tento rok sme ho mali oproti iným rokom trochu iný. Medzi nás prišli mladí z Prešova z hudobnej skupiny, ktorá prednedávnom vydala CD Nádych s piesňami z Evanjelického spevníka. Prítomných na Zborovom dni privítal domáci brat farár Roman Porubän. Je potrebné podotknúť, že

dopoludňajší program sa odohrával v Drevenom artikulórnem kostole. Prečo? Pretože v spolupráci s touto hudobnou skupinou sme si urobili trochu neformálne bohoslužby s piesňami, ktoré oni nahrali na CD Nádych. Zvestou slova Božieho nám poslúžil riaditeľ Slovenského evanjelizačného strediska Slavomír Slávik.

Na obed, ktorý nám ako každý rok pripravil tím našich šikovných kuchárov, sme sa premiestnili do telocvične Gymnázia P. O. Hviezdoslava. Dorastenci nám spestrili toto prostredie rôznymi zátišíami, ktoré vytváralo príjemnú atmosféru. Popoludní sme už zostali v telocvični a vypočuli sme si niekoľko ukážok z knihy Marušky Skoncovej rod. Kožlejoyev. Do toho v krátkych vstupoch sa nám postupne predstavi-

NA ZBOROVOM DNI OBYČAJNE BÝVA VESELO

li všetci členovia hudobnej skupiny, ktorí sa s nami podelili o svedectvo, čo im dáva život s Ježišom Kristom. A tak sa opäť skončil jeden z nádherných zborových dní, za ktorý sme boli vďační Pánu Bohu, pretože nám priniesol pokoj a pohladenie na duši, že ten Boh, ktorý nás stvoril, nás aj miluje a robí všetko preto, aby sme jedného dňa mohli prebývať v sláve, ktorú pre nás pripravil vo večnosti.

14. septembra 2014 sa uskutočnilo v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Leštiny stretnutie artikulárnych cirkevných zborov. Na Slovensku sa zachovalo päť artikulárnych kostolov, a to v Hronseku, Svätom Kríži, Istebnom, Leštinách a Kežmarku. Z toho v roku 2008 boli tri zapísané do zoznamu pamiatok Sve-

tového kultúrneho dedičstva UNESCO (Hronsek, Leštiny, Kežmarok). Stretnutie artikulárnych zborov sa uskutočnilo po tretíkrát, ktorého sa zúčastnili všetky artikulárne zbory. Začalo sa slávnostnými službami Božími, kde zvestou slova Božieho nám poslúžila sestra farárka – administrátorka Lýdia Kordošová z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Svätý Kríž – Lazisko. Do programu služieb Božích sa zapojil aj náš zborový spevokol, ktorý zaspieval tri piesne. Po skončení služieb Božích bol pre nás pripravený obed na obecnom úrade. Po obede sme sa opäť stretli v artikulárnom kostole, kde z každého artikulárneho zboru sme mali predstaviť dôležité osobnosti z radov farárov, ktoré pôsobili v artikulárnych zboroch.

SLAVOMÍR SLÁVIK PRI DUCHOVNOM SLOVE

Za Kežmarok mala predstaviť tieto osobnosti PhDr. Nora Baráthová, ktorá sa zo zdravotných dôvodov tohto stretnutia nezúčastnila, no za seba si našla plnohodnotnú náhradu v osobe svojej sesternice Ing. Gabriely Križanovej. A tak sme sa dozvedeli niečo o Michalovi Fischerovi, Jurajovi Buchholtzovi, Jurajovi Bohušovi, Jurajovi Buchholtzovi ml., Tomášovi Maukschovi, Štefanovi Linbergerovi a iných.

15. septembra 2014 sa uskutočnil v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Mengusovce Deň Tatranského seniorátu. Opäť po roku sa mohli tatranskí evanjelici stretnúť pri zaujímavej téme: Láska Kristova nás spája – jednota v rôznosti. Toto stretnutie sa začalo v mengusovskom kostole, ktorý bol zapl-

nený do posledného miesta. Prítomných privítal predseda Vnútromisijného výboru Tatranského seniorátu brat farár Michal Findra a rovnako i dozorca TAS Ing. Milan Zacher. Som vďačný za to, že i z nášho cirkevného zboru sa niektorí členovia týchto stretnutí zúčastňujú pravidelne z roka na rok. Chceli by sme povzbudiť aj ostatných, aby o podobné stretnutia prejavili záujem, a tak upevňovali svoju vieru, ale zároveň i spoznávali ľudí v našom Tatranskom senioráte, ktorí sa aktívne zapájajú do služby cirkvi. Po uvedení témy a spoločných piesňach sme sa rozdelili do štyroch skupín: deti, mládež, stredná generácia a staršia generácia. Deti ako obvyčajne mala na starosti sestra Matisová z Batizoviec, s mládežou pracoval brat farár

z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bystré Marek Ivan, strednej generácii sa venovala sestra Oľga Komrsková a k staršej generácii sa prihovril brat farár z Košíc Ondrej Kolárovsý. Po skončení jednotlivých seminárov sa účastníci odobrali do miestneho hotela Rogalo. Po obede z každej skupiny prednášajúci zhrnul, o čom spoločne diskutovali. Deti sa odprezentovali ako vždy nápadito – jedným veľkým papierovým domom, v ktorom bolo sústredených veľa ľudí a okolo domu bol nápis so Žalmu 133,1: **„Hľa, aké dobré, aké milé je to, keď bratia spolu bývajú!“** Tým vyjadrili podstatu témy, ktorou sa nieslo naše stretnutie. Na záver sa prítomným prihovril senior Tatranského seniorátu Roman Porubän, ktorý

zdôraznil, ako je potrebná jednota v rôznosti. Túto skutočnosť vysvetlil na základe textu z Listu apoštola Pavla Rímskym, kde Pavel poukazuje na ľudské telo ako na jeden celok, ale každý úd v tele má inú funkciu. Ak má telo dobre pracovať, tak musí spolupracovať s jednotlivými údmi navzájom. Brat senior poukázal aj na to, čo sa stane, keď údy nespolupracujú. V ľudskom tele dochádza k akejsi anomálii. A túto anomáliu svet okamžite vníma na živote cirkvi, našich cirkevných zborov. Ak nedokážeme v láske Kristovej medzi sebou navzájom spolupracovať, tak potom vzniká medzi nami akási odchýlka od normálu, ktorá sa prejavuje trieštením. Ale ak spolupracujeme napriek všetkým odlišnostiam, tak telo Kristovo je sviežou vôňou

pre tento svet, ktorý môže na nás viesť jednotu v rôznosti.

16. septembra 2014 sa v Drevenom artikulárnom kostole a následne v Novom kostole uskutočnil organový koncert v rámci 44. ročníka Medzinárodného organového festivalu Ivana Sokola, ktorý cirkevný zbor organizoval v spolupráci so Štátnou filharmóniou Košice. Prítomných na koncerte privítal domáci brat farár a vyjadril úprimnú radosť z toho, že opäť po roku sa môžeme stretnúť pri takom milom podujatí, na ktorom bola osobne prítomná i manželka zosnulého Ivana Sokola Geru Sokol. V organovom recitáli sa nám predstavila Iveta Apkalna, ktorá sa narodila v roku 1976 v Lotyšsku. Hru na klavír a na organe študovala na Lotyšskej hudob-

nej akadémii v Rige. Ako štipendistka študovala hru na organ na univerzite v Stuttgarte. Na svojom koncerte má množstvo cien nielen z medzinárodných súťaží. V súčasnosti koncertuje po celom svete a dáva organu doposiaľ nepoznaný lesk. Spolupracuje s poprednými dirigentskými osobnosťami a so symfonickými telesami po celom svete. V mladšej lotyšskej organistke sa snúbi hlboká muzikálnosť a bezchybná technika s jedinečným citom pre výraz a rytmus. Iveta Apkalna doposiaľ na Slovensku nehrala. Jej účinkovanie v Kežmarku bolo premiérou nielen pre mesto, ale aj pre celé Slovensko. Vo svojom recitáli nám predstavila majstrov J. S. Bacha, J. Grešáka, Alfredsa Kalninsa, Aivarsa Kalejsa a Philipa Morrisa Glasa. Naplne-

ní mnohými umeleckými zážitkami sme sa rozchádzali z organového koncertu do svojich domovov.

12. októbra 2014 sa v našom cirkevnom zbore uskutočnili služby Božie, na ktorých sme poďakovali Pánu Bohu za tohtoročnú úrodu. Sestra kostolníčka Ferencová (ako každý rok) vyzdobila schodisko a oltárny priestor tým, čo nám Pán Boh požehnal na našich poliach a záhradách v spolupráci s našimi záhradkármi. Brat farár vo svojom príhovore na text z 2. knihy Mojžišovej 16,11-18 povedal, že keď si ho po prvýkrát prečítal, tak v ňom evokoval tohtoročnú situáciu, ktorú hlavne prežívali poľnohospodári a drobní gazdovia či záhradkári, pretože celé leto bolo upršané a z každej strany bolo počuť reptanie ako Izraelcov na púš-

ti, no pritom Boh sa o nich na každom kroku postaral.

Koľkokrát sa aj my správame podobným spôsobom – repceme voči tomu, čo máme, ako keby sme si vôbec nevšíмали Božiu starostlivosť o nás, ktorá nám nedá zahynúť, ale postará sa o to, aby sme mali čo jesť a piť. Tak ako Izraelci na púšti, tak rovnako aj my sme náchylní k tomu, keď prechádzame cez zložitejšie obdobie svojho života, idealizovať si vlastnú minulosť. Odrazu nevidíme to, čo bolo zlé a vidíme len to, povedané biblickým textom, že sme mali plné bruchá. Čo je však zvláštne na tom všetkom? Pán Boh sa stará aj o reptajúcich hriešnikov. No pri tejto skutočnosti mali by sme si uvedomiť: 1) Božia starostlivosť o reptajúcich hriešnikov je nezaslúžená.

Napriek tomu, že by sme si zaslúžili za reptanie trest, Boh sa o nás stará tak, ako o Izraelcov, keď im dal na púšti mannu. 2) Božia starostlivosť o reptajúcich hriešnikov je hojná. Hospodin daroval svojmu ľudu na púšti hojnosť. Nič mu nechýbalo. Dokonca Boh sa o nich postaral stravou najlepšej kvality. 3) Božia starostlivosť o reptajúcich hriešnikov je životodarná. Pán Boh naplňa telesné i fyzické potreby človeka, aby mohol existovať.

Na týchto službách Božích sme mali návštevu z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Soľ. Brat farár Ľuboš Kubačka s manželkou a so svojimi cirkevníkmi si urobili výlet na Spiš. Dopoludnia sa zúčastnili na bohoslužbách a brat farár poslužil na nich liturgiou. Po boho-

službách sa im venoval Ing. Mikuláš Lipták, ktorý im porozprával o cirkevnom zbore, vydavateľstve ViViT, ale rovnako aj o jednotlivých kostochoch. Na obede sme sa stretli v Huncovciach v Bistre a odtiaľ sa presunuli do lyceálnej knižnice, kde mali možnosť zoznámiť sa s jej bohatou históriou i osobnosťami, ktoré tu pôsobili a študovali. Po prehliadke knižnice navštívili cirkevníci zo Soli miestny kežmarský hrad.

12. októbra 2014 sme sa ako Modlitebné spoločenstvo Tatranského seniorátu stretli na našom ďalšom takom pravidelnom podujatí – v priestoroch zborovej materskej školy v Spišskej Novej Vsi. Ku téme „Radosť v srdci – ako ju dosiahnuť“ sme po obrazovo-slovnej prezentácii brata Mikuláša Liptáka s vďač-

VYSTÚPENIE DETÍ NA MODLITEBNOM SPOLOČENSTVE TATRANSKÉHO SEN.

nostou prijali aj pestrý program tamojších detí a krásny sólový spev s. Zuzany Kleinovej. Trvalá radosť v srdci je prirodzené ovocie prítomnosti Ducha Svätého, ktorého Boh dáva tým, ktorí Ho poslúchajú.

18. októbra 2014 sa uskutočnil jesenný zájazd Spoločenstva evanjelických žien z Nitry, ktorý ich zaviedol na Spiš do Tatranského seniorátu. Na tomto zájazde sledovali nasledovné témy: 400 výročie Spišsko-podhradskej synody, ktorá sa uskutočnila v Spišskom Podhradí, odsun nemeckých evanjelikov zo Spiša po II. svetovej vojne, artikulárny chrám a súčasnosť evanjelikov v Tatranskom senioráte.

Tri z týchto tém sú veľmi úzko späté s našim cirkevným zborom, a preto sa nedal obísť. V Kežmarku

sa nachádza sídlo Tatranského seniorátu, stojí tu artikulárny kostol a rovnako mnohí kežmarskí Nemci museli násilne odísť zo svojho domova. Spoločenstvo evanjelických žien privítal v Kežmarku brat senior Roman Porubän, ktorý ich zároveň sprevádzal v Drevenom artikulárnom kostole, postavenom na základe Šopronských artikúl z roku 1681. Po oboznámení sa s históriou stavieb kostolov sa brat farár Ivan Eľko pomodlil a v pietnej spomienke poukázal na predkov, ktorí pre svoju vieru v ťažkých časoch neváhali obetovať ani svoj život.

Po prehliadke kostolov sa presunuli do lyceálnej knižnice, kde brat senior im opäť porozprával o jej vzniku a unikátnych hodnotách, ktoré sa ukrývajú v bohatom histo-

VÝLET CIRKEVNÉHO ZBORU Z NITRY

rickom knižničnom fonde. Okrem toho mali možnosť spoznávať významné osobnosti cirkevného, národného, vedeckého i politického života, ktoré na kežmarskom lýceu študovali alebo pôsobili ako profesori. Ich ďalšie putovanie smerovalo z Kežmarku do Spišskej Soboty.

19. októbra 2014 sa uskutočnil v Červenom Kláštore spomienkové služby Božie pri 85. výročí úmrtia Václava Vraného. Do povedomia súčasníkov sa zapísal ako učiteľ, botanik, muzeálny pracovník, prekladateľ, publicista, pomocný kňaz, ochotnícky divadelník, zberateľ ľudových piesní, no predovšetkým ako skromný a obetavý človek. Narodil sa 30. septembra 1851 vo východočeskom mestečku Chvalatice. V štúdiu pokračoval v Ústí nad Orlicí, na inter-

nátnej škole v Hradci Králové a na reálke v Čáslavi. Učiteľskú prípravu absolvoval na evanjelickej škole v Horných Strelciach (Maďarsko). Keď v školskom roku 1868/1869 vzniklo pri slovenskom evanjelickom gymnáziu vo Veľkej Revúcej (Revúca) aj učiteľské semenisko, zapísal sa tu súbežne ako žiak 6. ročníka gymnázia a 1. ročníka semeniska. Pravdepodobne kvôli existenčným problémom opustil učiteľský ústav v Revúcej ešte pred jeho absolvovaním a v roku 1869 prijal miesto pomocného učiteľa v Drienčanoch. Zároveň tu pôsobil ako obecný notár. V roku 1871 ho zvolili za učiteľa v Kyjaticiach, kde však ostal len niekoľko týždňov a dal prednosť miestu pomocného učiteľa v Jelšave. Tu učil a ovplyvnil prvú slovenskú botaničku Izabelu Tex-

ÁRONOVSKÉ POŽEHNANIE PRI SPOM. BOHOSLUŽBÁCH NA V. VRANÝHO

torisovú, rodáčku z Ratkovej, ktorá sa po presťahovaní do Blatnice významnou mierou zaslúžila o výskum turčianskej flóry. Od roku 1873 pôsobil ako učiteľ vo Vyšnej Slanej. Ako národne uvedomelý učiteľ sa stretával s nemalými ťažkosťami. Do roku 1921 pracoval ako 1. správca v slovenskom národnom múzeu.

Počas svojho života zozbieral 5 až 6 tisíc herbárových položiek, ktoré sú umiestnené vo viacerých štátoch Európy. Nebol len dobrým vedcom a skvelým botanikom, ale bol aj nezabudnuteľným učiteľom a národným buditeľom. Keď prišiel v roku 1889 na Červený Kláštor (niekdajšia Podlehnica), tak zbieral tu vzácne rastliny pieninského parku, ktoré sa inde nevyskytujú.

Po skončení bohoslužieb, ktorých sa zúčastnili senior Tatranského se-

niorátu ECAV na Slovensku Roman Porubän, domáca sestra farárka Ľubica Sobanská a Mária Kováčová, námestná farárka z Podolíncu, sa zúčastnení presunuli pred obecný úrad, kde po úvodnom privítaní účastníkov aktu odhalenia pamätnej tabule sa prítomným prihovorel starosta obce Ing. Štefan Džurný, riaditeľ Pieninského národného parku Ing. Vladimír Klč, PhD., ktorý predstavil osobnosť Vraného a jeho prínos v botanike, ale i vzťah k Terézii Vansovej. Krátku scénku – rozhovor medzi Vraným a Vansovou zahrali Ján Bachleda a Katka Gurková. Po oficiálnych príhovoroch nasledoval akt odhalenia pamätnej tabule, ktorý uskutočnila Božím slovom a modlitbou sestra farárka Ľubica Sobanská.

Roman Porubän

*Všetkým čitateľom Zborového listu zo srdca prajeme
stále viac radosti z Ježiša Krista.*

*Tešme sa z Jeho lásky, ktorú nám dokázal tým, že pre našu
záchranu pred hriechmi a večnou smrťou kvôli nám opustil
dokonalé nebo a prišiel na našu nedokonalú zem. V týchto dňoch
si pripomíname nielen Jeho narodenie, ale aj Jeho nezištnú obeť
za naše hriechy a Jeho druhý príchod ku Poslednému súdu.*

Predsedníctvo cirkevného zboru a redakcia Zborového listu

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

Jazyková úprava: Nora Baráthová, Oľga Kormanová, Mikuláš Lipták, Katarína Slavičková

Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42

web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval **MAJDA**

Štôla

Reformácia tu zapúšťa korene, akonáhle Mariássyovci prijali Lutherove myšlienky. V roku 1801 je v Štôle 139 evanjelikov, 6 katolíkov a v roku 1831 počet stúpol na 220. Až do roku 1870 bola Štôla pripojená k Mengusovciam. V roku 1868 počas vizitácie superintendenta Karola Mádaya Štôlania vyslovujú prosbu, aby si mohli postaviť vlastnú školu a kostol. 11. apríla 1869 na 2. nedeľu po Veľkej noci je položený základný kameň pre kostol a školu. 11. septembra je posvätený kostol seniorom Podtatranského seniorátu Michalom Szalagyim. Zvesťou slova Božieho poslúžil miestny duchovný pastier Andrej Dianiška. V roku 1883 si Štôlania zakúpili v Šoproni dva zvony a na kostole pre nich vystavali vežičku, ktorá bola posvätená 5. augusta 1883. Interiér kostola je v klasicistickom slohu.

